

**«Qazaqstan Investment Corporation»
акционерлік қоғамы**

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған
жылға арналған шоғырландырылған
қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы
шоғырландырылған есеп 8

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп 9

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп 10

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп 11-12

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер 13-77

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6T5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

KPMG Audit LLC
180 Dostyk Avenue, Almaty,
A25D6T5, Kazakhstan

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

**«Qazaqstan Investment Corporation» акционерлік қоғамының
Акционеріне және Директорлар кеңесіне арналған**

Пікір

Біз 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының елеулі тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Qazaqstan Investment Corporation» АҚ және оның еншілес кәсіпорындарының (әрі қарай, «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Топтың 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің *«Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі»* бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («БАХӘСК кодексі») және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Топқа қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері-бұл біздің кәсіби пікірімізге сәйкес, ағымдағы кезеңдегі шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін ең маңызды болып табылатын мәселелер. Бұл мәселелер жеке қаржылық есептілік аудиті аясында және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылды және біз бұл мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтерді бағалау

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 2, 3, 11, 24-ескертпесін қараңыз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер топ активтерінің жалпы сомасының 65% - құрайды. Осы активтердің әділ құны пайымдаулар мен бақыланбайтын деректерді пайдалану арқылы анықталады. Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер көлемінің маңыздылығына және олармен байланысты пайымдаулар мен бағалаудың белгісіздігіне байланысты бұл сала аудиттің негізгі мәселесі ретінде қаралады.	Біз әділ құн бойынша бағаланатын активтерді бағалауға қатысты келесі рәсімдерді жүргіздік, олардың өзгерістері кезеңдегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі: - Біз өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтердің әділ құнын бағалауды бақылаудың негізгі құралдарын әзірлеу мен енгізуге тестілеу жүргіздік. - Таңдамалы негізде біз сату көлемі мен бағалары, өндіріс құны, EBITDA кірістілік болжамдары және күрделі шығындар деңгейі сияқты әділ құнды анықтауда топ пайдаланған маңызды болжамдарды бағаладық. Біз топ қолданған болжамдарды сыртқы көздерден алынған салалық, қаржылық және экономикалық деректермен салыстырдық және/немесе балама модельдер мен болжамдарды қолдана отырып тәуелсіз бағалау жүргіздік. Дисконттау мөлшерлемелері ашық көздерден алынған нарықтық деректер және инвестициялар объектілерінің кредиттері туралы ақпарат, сондай-ақ тиісті индустриядағы капитал құрылымы бойынша орташа салалық мәндер негізінде қайта есептелді. - Біз EBITDA-ның болжамды сату көлемін, бағасын, өзіндік құнын, жалпы кірістілігін және кірістілігін тарихи деректермен салыстырдық, болжамдардың тарихи дәлдігін бағаладық, оларды қаржылық есептілік деректері бойынша нақты нәтижелермен салыстырдық. - Іріктеме негізінде біз бағалау әдістемесін, болжамдарды және топ пайдаланған деректерді талдау үшін бағалау мамандары

	мен қаржылық тәуекелдерді басқару мамандарын қатыстырдық. Біз сондай-ақ әділ құны бойынша бағаланатын активтерді бағалауға қатысты ақпаратты ашудың толықтығы мен дәлдігін бағаладық, оның өзгерістері кезеңдегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.
--	---

Басқа ақпарат

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты болады. Басқа ақпарат жылдық есепте қамтылған ақпаратты қамтиды, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілікті және ол туралы біздің аудиторлық есепті қамтымайды. Жылдық есеп бізге осы аудиторлық есептің күнінен кейін беріледі.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің пікіріміз басқа ақпаратқа қолданылмайды және біз осы ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті қамтамасыз ете отырып, қорытынды бермейміз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудит жүргізуге байланысты біздің міндетіміз-ол қол жетімді болған кезде басқа ақпаратпен танысу және бұл ретте басқа ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептілік немесе аудит барысында алған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктер бар ма және басқа ақпаратта басқа да елеулі бұрмаланулар жоқ па деген мәселені қарау.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін Топ басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Топты жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз;

— шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін мекемелердің қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі іскерлік әрекеттерге қатысты жеткілікті, тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Біз топтық аудитті бағыттау, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толығымен жауапты болып қаламыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес әдептілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа кезде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнеры:

Лытов С. И.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитори
2023 жылдың 20 желтоқсанда берілген
№ МФ-0001870 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №00000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2024 жылғы 1 сәуір

	Ескертпе	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Тиімді мөлшерleme әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	5	12,287,407	5,110,131
Пайыздық шығыстар	5	(1,136,482)	(1,117,843)
Таза пайыздық кіріс		11,150,925	3,992,288
Өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түсетін таза пайда	24	1,795,262	12,421,574
Дивидендтік кірістер		108,153	516,709
Таза (шығын)/шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен кіріс	9	(88,106)	728,839
Нарықтық мөлшерlemeден төмен мөлшерleme бойынша берілген өзге де қарыздарды бастапқы тану кезіндегі шығыстар	12	(1,822,442)	(786,771)
Инвестициялық Қаржы активтерімен жасалатын операциялардан түскен таза кіріс		162,728	73,419
Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түсетін кірістер	15	223,942	142,348
Басқа таза операциялық шығындар, нетто		(422,382)	(307,945)
Операциялық кірістер		11,108,080	16,780,461
Қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болған залалдар		(548,793)	(160,781)
Персоналға арналған шығыстар	6	(1,616,614)	(1,425,524)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(1,515,965)	(1,163,398)
Салық салынғанға дейінгі пайда		7,426,708	14,030,758
Табыс салығы бойынша шығыс	8	(3,604,081)	(3,366,223)
Жыл ішіндегі пайда		3,822,627	10,664,535
Басқа жиынтық табыс/(шығын)			
Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін мақалалар:			
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі Резерв:			
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі		41,060	(140,226)
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі өзге де жиынтық табыс/(залал)		41,060	(140,226)
Бір жылдағы жиынтық табыстың барлығы		3,863,687	10,524,309

* Салыстырмалы деректердің өзгеруіне қатысты ақпаратты 2(е) ескертпеден қараңыз.

8-ден 77-ге дейінгі беттерде ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі басшылық 2024 жылдың 1 сәуірінде мақұлдады және оның атынан қол қойды:

Тимур Бегулиев
Басқарма төрағасының орынбасары

Раухан Куттыбаева
Бас бухгалтер

«Qazaqstan Investment Corporation» акционерлік қоғамы
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп

	Ескертпе	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
АКТИВТЕР			
Қаражат және олардың баламалары	10	68,953,306	50,809,859
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша	11	173,272,063	170,927,679
<i>Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар</i>		64,545,153	55,362,132
<i>Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар</i>		31,907,356	31,046,848
<i>Өзге қаржы активтері</i>		76,819,554	84,518,699
Клиенттерге берілген қарыздар	12	15,991,978	5,368,663
Инвестициялық қаржылық активтер	13	8,696,596	3,216,557
Ағымдағы салық активі		121,908	-
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер		246,278	229,283
Басқа активтер		29,810	180,119
Барлық активтер		267,311,939	230,732,160
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	14	50,155,972	49,932,305
Мемлекеттік субсидиялар	15	1,888,569	2,344,860
Ағымдағы салық міндеттемесі		-	871,869
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	8	587,836	309,699
Басқа міндеттемелер		1,153,904	835,738
Барлық міндеттемелер		53,786,281	54,294,471
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	16	147,761,730	112,761,730
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв		(100,089)	(141,149)
Бөлінбеген пайда		65,864,017	63,817,108
Барлық меншікті капитал		213,525,658	176,437,689
Барлық міндеттемелер мен меншікті капитал		267,311,939	230,732,160

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы		
Пайыздық кірістер	10,404,858	5,003,025
Төленген пайыздар	(961,371)	(912,287)
Алынған дивидендтер	108,153	439,427
Персоналға төленген шығыстар	(1,471,519)	(1,094,691)
Басқа жалпы және әкімшілік шығыстар (төлемдер)	(1,926,090)	(1,471,462)
Өзге де түсімдер	295,587	127,078
(Ұлғайту)/операциялық активтердің азаюы		
Өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	(635,728)	7,023,877
Берілген қарыздар	(12,340,449)	13,362
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	-	496,582
Басқа міндеттемелер	52,007	167,577
Операциялық қызметтен табыс салығын төлеуге дейінгі ақша қаражатының (пайдаланылған) таза шамасы	(6,474,552)	9,792,488
Төленген табыс салығы	(3,967,979)	(258,466)
Операциялық қызметтен (пайдаланылған)/ақшалай қаражаттың таза шамасы	(10,442,531)	9,534,022
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Инвестициялық қаржы активтерін сатып алу	(5,308,546)	(4,000,000)
Инвестициялық қаржы активтерін өтеу	607,740	14,018,001
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(39,087)	(139,663)
Инвестициялық мүлікті сатудан түсетін түсімдер	-	223,700
Ақша қаражаттарының таза ағыны (пайдаланылған)/инвестициялық қызметтен	(4,739,893)	10,102,038
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Төленген дивидендтер	(1,775,718)	(1,089,814)
Жай акциялар эмиссиясы	35,000,000	5,000,000
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының таза ағыны	33,224,282	3,910,186
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза өсуі	18,041,858	23,546,246
Жыл басындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	50,809,859	26,909,335
Айырбастау бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаттарына және олардың баламаларына әсері	101,589	354,278
Жыл соңындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары (10-ескертпе)	68,953,306	50,809,859

мың теңге	Акционерлік капитал	Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв	Бөлінбеген пайда	Барлығы
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	112,761,730	(141,149)	63,817,108	176,437,689
Жиынтық табыстың барлығы				
Жыл ішіндегі пайда	-	-	3,822,627	3,822,627
Өзге де жиынтық кіріс				
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген НЕМЕСЕ БОЛУЫ МҮМКІН мақалалар:</i>				
Табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	41,060	-	41,060
Барлық басқа жиынтық табыс	-	41,060	-	41,060
Бір жылдағы жиынтық табыстың барлығы	-	41,060	3,822,627	3,863,687
Меншік иелерімен тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілген операциялар				
Жарияланған және төленген дивидендтер (16(б) ескертпе)	-		(1,775,718)	(1,775,718)
Акциялар шығару (16 (А) ескертпе)	35,000,000	-	-	35,000,000
Меншік иелерімен барлық операциялар	35,000,000	-	(1,775,718)	33,224,282
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	147,761,730	(100,089)	65,864,017	213,525,658

мың теңге	Акционерлік капитал	Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв	Бөлінбеген пайда	Барлығы
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	107,761,730	(923)	54,242,387	162,003,194
Жиынтық табыстың барлығы				
Жыл ішіндегі пайда	-	-	10,664,535	10,664,535
Өзге де жиынтық шығын				
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген НЕМЕСЕ БОЛУЫ МҮМКІН мақалалар:</i>				
Табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	(140,226)	-	(140,226)
Барлық басқа жиынтық шығындар	-	(140,226)	-	(140,226)
Бір жылдағы жиынтық табыстың барлығы	-	(140,226)	10,664,535	10,524,309
Меншік иелерімен тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілген операциялар				
Жарияланған және төленген дивидендтер (16(б) ескертпе)	-	-	(1,089,814)	(1,089,814)
Акциялар шығару (16 (А) ескертпе)	5,000,000	-	-	5,000,000
Меншік иелерімен барлық операциялар	5,000,000	-	(1,089,814)	3,910,186
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	112,761,730	(141,149)	63,817,108	176,437,689

1 Есеп беретін кәсіпорын

(a) Ұйымдық құрылымы және қызметі

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілікке «Qazaqstan Investment Corporation» АҚ (бұрын – «Қазына Капитал Менеджмент» АҚ) (бұдан әрі – «Компания») қаржылық есептілігі және оның еншілес кәсіпорындарының қаржылық есептілігі (бұдан әрі - бірлесіп «топ»деп аталады) кіреді.

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ-ны Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 2007 жылғы 7 наурызда акционерлік қоғам ретінде құрды. Мемлекеттік мүлік комитетінің №516 қаулысына және қаржы Министрлігінің 2013 жылғы 25 мамырдағы № 630 бұйрығына сәйкес барлық акциялар «Самұрық-Қазына «Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ «Бәйтерек «Ұлттық басқарушы холдингі»АҚ-дан берілді. Топтың түпкілікті негізгі акционері Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

2023 жылғы 10 қаңтарда «Қазына Капитал Менеджмент» АҚ Жалғыз акционердің шешімі бойынша «Qazaqstan Investment Corporation» АҚ атауын өзгертті («Бәйтерек «Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ Басқармасының 2022 жылғы 28 желтоқсандағы №57/22 ХАТТАМАСЫ).

Топтың негізгі қызметі инвестициялық қорларды құру және оған қатысу және қаржы құралдарына инвестициялау болып табылады.

Компания Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55а ғимарат мекенжайы бойынша тіркелген.

Негізгі еншілес кәсіпорындар:

Атауы	Мекеме елі	Негізгі қызметі	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
«Baiterek Venture Fund»АҚ*	Казахстан	Жеке капиталды тарта отырып жобаларға инвестициялар	100.00	100.00
«BV Management»ЖШС**	Казахстан	Инвестициялық портфельді басқару	100.00	100.00
Kazyna Seriktes B.V.***	Нидерланды	Қорларға Инвестициялар	100.00	100.00
KCM Sustainable Development Fund C. V. (Kazyna seriktes B. V еншілес кәсіпорны)****	Нидерланды	Қорларға Инвестициялар	100.00	100.00
Чек «BGlobal Ventures Ltd.»*****	Казахстан	Технологиялық кәсіпкерлік және технологияларды дамыту салаларында оқыту және өзге де іс шараларды ұйымдастыру және өткізу	100.00	100.00

* «Baiterek Venture Fund» АҚ топтың директорлар кеңесінің 2014 жылғы 23 наурыздағы шешімімен құрылды.

** 2018 жылдың қараша айында «BV Management» ЖШС-нің «Baiterek Venture Fund»АҚ еншілес компаниясынан 100% үлесі сатып алынды.

*** 2018 жылғы маусымда Тікелей Инвестициялар қорлары мен mriif Casp C. V. және Kazyna Investment Holding Cooperatief U. A шетелдік еншілес компанияларын қайта құрылымдау жүргізілді. Топтың активтерін Нидерланды аумағында тіркелген топтың 100% еншілес ұйымы болып табылатын Kazyna Seriktes B. V. арнайы мақсаттағы компаниясына (SPV) беру бойынша қажетті іс-шаралар өткізілді. 10 ФПИ активтері берілді (Falah Growth Fund L. P., Ресей-Қазақстан нанотехнология қоры, Macquarie Russia & CIS Infrastructure Fund L. P., Kazakhstan Infrastructure Fund C. V., ADM Kazakhstan Capital Restructuring Fund C. V., Kazakhstan Growth Fund L. P., DBK Equity Fund C. V., Wolfensohn Capital Partners L. P., CITIC Kazyna Investment Fund I L. P. және Islamic Infrastructure Fund L. P.). Инвестицияларды қайта ұйымдастыру Топтың қаржылық тиімділігін арттыру мақсатында жүргізілді.

**** 2019 жылдың 12 сәуірінде KCM Sustainable Development Fund C. V. (топтың еншілес кәсіпорны) жеке капитал қорын құру туралы келісімге қол қойылды. Kazyna Seriktes B. V. 99.9% иелену үлесі бар лимиттелген серіктес болып табылады, ал «BV Management» ЖШС 0.01% иелену үлесі бар бас серіктес болып табылады.

***** 2022 жылғы 15 желтоқсанда Компанияның Директорлар кеңесі «BGLOBAL ventures Ltd.» ЖК еншілес компаниясын құру туралы шешім қабылдады».

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 10 ХҚЕС (IFRS) сәйкес Компания Kazakhstan Infrastructure Fund C. V, меншік үлесі 95% еншілес кәсіпорын болып табылмайтынын анықтады, өйткені Компания Kazakhstan Infrastructure Fund C. V бақыламайды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. компанияның еншілес кәсіпорны болып табылмады, меншік үлесі 95%.

«BV Management» ЖШС және «BGLOBAL ventures Ltd.» ЖК еншілес компаниялары.»топ шоғырландырмайды, өйткені олар (жеке және жиынтықта) Топтың қаржылық жағдайы, қаржылық нәтижелері және ақша ағындары үшін маңызды емес, олар шоғырландырылғанына немесе әділ құны бойынша есепке алынғанына қарамастан.

(б) Қазақстанда Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Топтың қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, дамушы нарықтың ерекшеліктеріне тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары бизнес топтарға әсер етеді. Құқықтық, салықтық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылығы тәуекелімен ұштасады, олар сондай-ақ жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады.

Қазақстандық теңгенің құнсыздануы және әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының тұрақсыздығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін арттырады.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалады, сарапшылар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарды да болжайды.

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілік Қазақстанда бизнесті жүргізу шарттарының топтың қызметіне және қаржылық жағдайына қандай әсер ететініне басшылықтың көзқарасын көрсетеді. Болашақ шаруашылық жағдайларының нақты әсері олардың басшылығының бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2 Есепке алу негіздері

(а) Қолданылатын стандарттарға сәйкестігі туралы өтініш

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес шығарған ХҚЕС стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС стандарттары») сәйкес дайындалды.

(б) Құнын анықтауға арналған База

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтерді, Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша және пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтерді қоспағанда, нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалған.

(в) Функционалдық валюта және қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы

Функционалды валюта-бұл топ өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық ортаның валютасы. Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы теңге болып табылады. Егер негізгі экономикалық ортаның көрсеткіштері аралас болса, онда басшылық өзінің кәсіби пікірлерін функционалды валютаны анықтау үшін пайдаланады, бұл топ жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін жағдайлар мен оқиғаларды дәл көрсетеді. Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының инвестициялары мен операцияларының едәуір бөлігі теңгемен көрсетілген.

Инвесторлардың акцияларды сатып алғаны және сатып алғаны үшін төлем де теңгемен жүзеге асырылады. Тиісінше, басшылық компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы теңге болып табылатынын анықтады. Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектенді.

(г) Бағалау мен пайымдауды қолдану

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық топтың есеп саясатын қолдануға және шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған активтер мен міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың мөлшеріне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жорамалдар мен есептік бағалауларды пайдаланды. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалау және олардың негізінде жатқан болжамдар тұрақты негізде қайта қаралады. Бағалардағы түзетулер тиісті бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңде және олар қозғайтын кез келген кейінгі кезеңдерде танылады.

Үкім

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде танылған шамаларға неғұрлым елеулі әсер еткен есеп саясатын қолдану кезінде пайдаланылған пайымдаулар туралы ақпарат мынадай ескертпелерде ашылады:

- компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасын айқындау-2(в) ескертпе;
- қаржы активтерінің жіктелуі: қаржы активтері ұсталатын бизнес-модельді бағалау және қаржы активінің шарттық талаптары тек қана негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген қалдығына пайыздарды төлеуді көздейтінін бағалау-3(е)(і) ескертпе;
- еншілес кәсіпорындарды шоғырландыру периметрі-11-ескертпе;
- ХҚЕС (IAS) сәйкес венчурлық инвестицияларға маманданған ұйымның мәртебесі 28-3(A)(iii) және 11-ескертпе;

- күтілетін кредиттік залалды бағалау кезінде болжамды ақпаратты қосу әдіснамасын қоса алғанда, бастапқы танылған сәттен бастап қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғайғанын анықтау критерийлерін белгілеу-4-ескертпе;
- өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтердің әділ құнын есептеу кезінде пайдаланылатын бағалау әдістерінің орындылығы;
- берілген қарыздарды бастапқы тану-11, 12-ескертпе.

(д) Болжамдар мен бағалаудың белгісіздігі

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікте деректердің Елеулі түзетілуіне себеп болуы мүмкін деген елеулі тәуекел бар белгісіздікке байланысты болжамдар мен бағалаулар туралы ақпарат мынадай ескертпелерде ашылған:

- өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құнын айқындау - 11 және 24-ескертпелер;
- қаржы құралдарының құнсыздануы: күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделі үшін бастапқы деректерді айқындау, оның ішінде болжамды ақпаратты қосу-4-ескертпе.

(е) Салыстырмалы деректерді ұсыну

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған және аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау барысында топ 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің тиісті баптарына әсер еткен қайта жіктеуді жүргізді.

Басшылық пайда немесе залал және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің «басқа операциялық шығыстарын, неттосын» қайта қарады.

Бұл бап мыналарды қамтиды: мемлекеттік субсидиялар бойынша кірістер, нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлемен берілген өзге де қарыздарды бастапқы тану кезіндегі Шығыс және өзге де операциялық шығыстардың өзі.

Нәтижесінде 952,368 мың теңге мөлшеріндегі сома 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы пайда немесе залал және өзге де жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есептің жоғарыда аталған үш бабына қайта жіктелді. Ұсыным өзгергеннен кейін Өзге операциялық шығыстар 644,423 мың теңге сомасына азайды. Бұл қайта жіктеу топтың 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы операциялық кірістеріне әсер еткен жоқ. Топ мұндай өкілдік шоғырландырылған қаржылық есептілікті пайдаланушылар үшін ең қолайлы деп санайды.

Келесі кестеде мұндай өзгерістердің тиісті көрсеткіштерге әсері көрсетілген:

	Өзгерістерге дейін	Өзгерістердің әсері	Өзгерістерден кейін
мың теңге			
2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп			
Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түсетін кірістер	-	142,348	142,348
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлемен бойынша берілген өзге де қарыздарды бастапқы тану кезіндегі шығыстар	-	(786,771)	(786,771)
Басқа операциялық шығындар, нетто	(952,368)	644,423	(307,945)
Барлығы	(952,368)	-	(952,368)

3 Есеп саясатының маңызды ережелері

Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге есеп саясатының келесі ережелерін дәйекті түрде қолданды.

Сонымен қатар, топ 2023 жылдың 1 қаңтарынан бастап «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашуды (ХҚЕС (IAS) 1 және практикалық нұсқаулар 2)» қабылдады. Түзетулер ұйымдардан есеп саясатының негізгі ережелерін емес, есеп саясаты туралы маңызды ақпаратты ашуды талап етеді. Түзетулер есеп саясатының өзінде ешқандай өзгеріс тудырмаса да, кейбір жағдайларда олар шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылған есеп саясаты туралы ақпаратқа әсер етті. Түзетулер сонымен қатар пайдаланушыларға қаржылық есептіліктегі басқа ақпаратты түсіну үшін қажет болатын ұйымға тән есеп саясаты туралы пайдалы ақпарат беруге ұйымдарға көмек көрсете отырып, есеп саясаты туралы ақпаратты ашуға маңыздылық тұжырымдамасын қолдануға қатысты нұсқауларды қамтиды.

Басшылық есеп саясатын қайта қарады және түзетулерге сәйкес «есеп саясатының Елеулі ережелері» (2022 жыл: «есеп саясатының негізгі ережелері») 3-ескертпесінде ашылған белгілі бір ақпаратты жаңартты.

(a) Шоғырландыру принциптері

(i) *Бизнесті біріктіру бойынша мәмілелер*

Бизнесті біріктіру жөніндегі мәмілелер сатып алу күніндегі жағдай бойынша, атап айтқанда бақылау топқа ауысқан күн бойынша сатып алу әдісімен ескеріледі.

Топ Гудвилді сатып алу күніне келесідей бағалайды:

- берілген өтемнің әділ құны; плюс
- сатып алынатын кәсіпорындағы танылған бақылаусыз үлестің сомасы; плюс
- егер бизнесті біріктіру жөніндегі мәміле кезең-кезеңімен жүзеге асырылса, сатып алынған кәсіпорынның меншікті капиталындағы бұрыннан бар үлестің әділ құны; минус
- нетто-қабылданған міндеттемелерді шегергендегі сәйкестендірілетін сатып алынған активтердің танылған сомаларының шамасы (әдетте әділ құны).

Егер бұл айырмашылық теріс мәнмен көрсетілсе, онда пайдалы сатып алудан түскен табыс кезеңдегі пайда немесе залалдың бөлігі ретінде бірден танылады.

Берілген өтемнің құрамына бұрын болған қатынастарды реттеуге қатысты сомалар енгізілмейді. Мұндай сомалар жалпы жағдайда кезең ішіндегі пайда немесе залал ретінде танылады.

Бизнесті біріктіру операциясы нәтижесінде топ шеккен мәмілелер бойынша шығындар, борыштық немесе үлестік бағалы қағаздарды шығаруға байланысты шығындардан айырмашылығы, олар туындаған кезде шығындарға жатады.

Топты бақылайтын акционердің бақылауындағы кәсіпорындардағы үлестерді беру нәтижесінде туындайтын бизнесті біріктіру жөніндегі мәмілелер сатып алынған активтер мен міндеттемелер топтың бақылаушы акционерінің шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген олардың бұрынғы баланстық құны бойынша танылатындай етіп есепке алынады.

(ii) *Еншілес кәсіпорындар*

Еншілес ұйымдар-бұл топ бақылайтын кәсіпорындар. Топ еншілес кәсіпорынды бақылайды, егер топ Инвестициялар объектісіне қатысудан түскен өзгермелі кірістермен байланысты тәуекелдерге ұшыраса немесе осындай кірісті алуға құқығы болса және осы кірістің мөлшеріне әсер ету мақсатында осы кәсіпорынға қатысты өз өкілеттіктерін пайдалануға мүмкіндігі болса. Еншілес кәсіпорындардың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің көрсеткіштері бақылауды алған күннен бастап оның тоқтатылған күніне дейін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің құрамында көрсетіледі.

Шоғырландыруға кіретін топтың еншілес ұйымдары өз қызметін әртүрлі портфельдік компанияларға инвестициялау бойынша міндеттемелерді инвестициялайтын және қабылдайтын кәсіпорындар ретінде жүзеге асырады.

Топ портфельдік компанияларға жеке компаниялардың листингілік және листингілік емес үлестік қаржы құралдарын сатып алу немесе сол компанияларға қарыздық қаржыландыру беру арқылы инвестиция салады. Портфельдік компаниялар ақшалай сыйақы төлей алады немесе топ ұстайтын борыштық құралдар бойынша ақшалай емес нысанда сыйақы есептей алады немесе тиісті келісімдердің талаптарына сәйкес борыштық міндеттемелерді өтей алады.

Ақшалай дивидендтер портфельдік компаниялардың операциялық қызметінің нәтижелері негізінде төленуі мүмкін және дивидендтер төлеу туралы шешім кейіннен топқа төленетін тиісті портфельдік Компанияның Директорлар Кеңесінің өз қалауы бойынша қабылданады.

(iii) Қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындардағы қатысу үлесі

Ассоциациялар-бұл топтың қаржылық және экономикалық саясатына айтарлықтай әсер ететін, бірақ топ бақыламайтын кәсіпорындар. Егер топ басқа кәсіпорында дауыс беру құқығының 20% - дан 50% - на дейін иелік етсе, айтарлықтай әсер етеді деп саналады.

Бірлескен кәсіпорындар-бұл топтың осы объектілердің таза активтеріне құқықтары бар бірлескен бақылауы бар келісімдер объектілері. Топтың бірлескен кәсіпорындардың активтеріне құқығы жоқ және олардың міндеттемелері бойынша жауап бермейді.

Топ венчурлық инвестицияларға мамандандырылған ұйым болып табылатын кәсіпорын тікелей ұстайтын (немесе ол арқылы жанама) қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды есепке алу үшін үлестік қатысу әдісін қолданбауға мүмкіндік беретін ХҚЕС (IAS) 28 беретін босатуды қолданады. Мұндай кәсіпорындар ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша аталған қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестицияларды есепке алуға құқылы.

Топ венчурлық инвестицияларға мамандандырылған ұйымның мәртебесіне сәйкес келеді деп санайды, себебі топ келесі критерийлерге сәйкес келеді:

- топтың негізгі қызметі ағымдағы кірісті, капитал құнының өсуінен не екеуінен де пайда алу мақсатында қаражатты инвестициялау болып табылады; топтың инвестициялық қызметін оның кез келген басқа қызмет түрлерінен нақты және объективті түрде бөлуге болады;
- Инвестициялар объектілері инвестордан тәуелсіз (дербес) әрекет ететін дербес бизнес-білім беру болып табылады.

Осылайша, қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындардағы үлестер әділ құн бойынша бағаланатын құралдар ретінде ескеріледі, олардың өзгерістері «қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар» ХҚЕС (IAS) 28 көлемінен алып тастауға сәйкес кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

(iv) Шоғырландыру кезінде алынып тасталатын (жойылатын) операциялар

Топішілік қалдықтар мен операциялар, сондай-ақ топішілік операциялардан жұмсалмаған кірістер мен шығыстар жойылады. Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін Инвестициялар объектілерімен операциялар бойынша іске асырылмаған пайда тиісті Инвестициялар объектісіндегі топтың қатысу үлесі шегінде инвестиция құнын төмендету есебінен жойылады. Іске асырылмаған шығындар іске асырылмаған пайда сияқты тәртіппен жойылады, бірақ олар құнсызданудың дәлелі болғанға дейін ғана.

(б) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар операциялар жасалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша топтың құрамына кіретін кәсіпорындардың тиісті функционалдық валюталарына аударылады.

Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтермен және міндеттемелермен операциялардан түскен пайда немесе залал кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн, кезең ішінде тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздар мен төлемдер мөлшеріне түзетілген және шетел валютасындағы амортизацияланған құн арасындағы айырым болып табылады. валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылған есепті кезеңнің соңындағы жағдай.

Әділ құн бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құн айқындалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген және нақты шығындар бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жасалған күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, құнсыздану салдарынан айырма туындаған жағдайларды қоспағанда, үлестік қаржы құралдарын аудару кезінде туындайтын айырмаларды қоспағанда, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі, бұл жағдайда басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілген бағамдық айырмалар пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

(в) Қаражат және олардың баламалары

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына қолма-қол банкноттар мен монеталар, банктердегі бос қалдықтар («Ностро» типті шоттар), сондай-ақ әділ құнның өзгеру қаупіне ұшырамайтын және топ қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан аз жоғары өтімді қаржылық активтер жатады. Ақша қаражаттары мен олардың баламалары амортизацияланған құн бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

(г) «Кері репо» мәмілелері

Кері сату келісімдері (бұдан әрі – «кері репо мәмілелері») шеңберінде сатып алынған бағалы қағаздар «ақша қаражаты және олардың баламалары» бабы бойынша көрсетіледі. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасы арасындағы айырмашылық пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін қолдана отырып, «кері репо» мәмілесінің әрекет ету кезеңінде есептеледі. Егер кері сату міндеттемесі бар сатып алу шарттары бойынша сатып алынған активтер үшінші тұлғаларға сатылса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі саудаға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(д) Пайыздық кірістер мен шығыстар

Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, пайда немесе залал ретінде көрсетіледі. «Тиімді пайыздық мөлшерлеме» - бұл қаржылық құралдың күтілетін мерзіміндегі болашақ ақшалай төлемдерді немесе түсімдерді дисконттайтын мөлшерлеме:

- қаржы активінің жалпы баланстық құны; немесе
- қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құны.

Кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу кезінде топ осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын ескере отырып, бірақ күтілетін кредиттік залалдарды есепке алмай, ақша қаражатының болашақ ағындарын бағалайды. Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме күтілетін кредиттік залалдарды қоса алғанда, күтілетін болашақ ақша қаражаттарының ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәміле шығындары қаржы активін сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

Амортизацияланған құн және жалпы баланстық құн

Қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің «амортизацияланған құны» - бұл бастапқы тану кезінде қаржы активі немесе қаржылық міндеттеме бағаланатын сома, қарыздың негізгі сомасы есебіне төлемдерді шегеру, көрсетілген бастапқы сома мен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген өтеу мерзімі басталған кезде төлеуге берілетін сома арасындағы айырманың жинақталған амортизациясының шамасын қосу немесе шегеру, және қаржылық активтерге қатысты, шығындар бойынша бағалау резервін (немесе құнсыздану резервін) ескере отырып түзетілген.

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын «қаржы активінің жалпы баланстық құны» - бұл шығындар үшін бағалау резервінің шамасына түзетуге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құны.

Пайыздық кірістер мен шығыстарды есептеу

Қаржы активі немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржы активі немесе қаржылық міндеттеме бастапқы танылған кезде есептеледі. Пайыздық кіріс пен шығысты есептеу кезінде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив кредиттік құнсызданбаған кезде) немесе міндеттеменің амортизацияланған құнының шамасына қолданылады.

Алайда, бастапқы танылғаннан кейін несиелік құнсызданған қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс қаржы активінің амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржы активі бұдан былай несиелік құнсызданбаса, онда пайыздық кірісті есептеу қайтадан жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылады.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржы активінің амортизацияланған құнының шамасына қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық кірісті есептеу, егер олар бойынша несиелік тәуекел кейіннен азайса да, жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылмайды. Қаржы активтерінің қандай жағдайларда кредиттік-құнсызданғаны туралы ақпарат (е)(IV) бөлімінде берілген.

Ақпаратты ұсыну

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған пайыздық кірістерге тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша, сондай-ақ басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер жатады. Шоғырландырылған пайда немесе залал туралы есепте және басқа жиынтық кірісте ұсынылған пайыздық шығыстарға амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыстар жатады.

(е) Қаржылық активтер және қаржылық міндеттемелер**(і) Қаржы құралдарының жіктелуі**

Бастапқы тану кезінде қаржы активі амортизацияланған құн бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі.

Қаржы активі амортизацияланған құн бойынша, егер ол төмендегі екі шартқа да сәйкес келсе және топтың қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана бағаланады:

- актив шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалуға бағытталған бизнес-модель шеңберінде ұсталады; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімдерде негізгі борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражатының ағындарының туындауы көзделген.

Борыштық құрал басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша, егер ол төмендегі екі шартқа да сәйкес келсе және топтың қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталады, оның мақсаты шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу арқылы да, қаржы активтерін сату арқылы да қол жеткізіледі; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімдерде негізгі борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражатының ағындарының туындауы көзделген.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайда мен залал амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері сияқты пайда немесе залал құрамында танылатын мынадай баптарды қоспағанда, өзге жиынтық табыстың құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер;
- күтілетін кредиттік залалдар және құнсызданудан болған залалдардың қалпына келтірілген сомалары; және
- валюта бағамдарының өзгеруінен пайда немесе залал.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активін тану тоқтатылған кезде бұрын басқа жиынтық табыстың құрамында танылған жинақталған пайда немесе залал меншікті капитал құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі. Барлық басқа қаржылық активтер пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланады деп жіктеледі.

Сонымен қатар, бастапқы тану кезінде топ өз қалауы бойынша, кейіннен қайта жіктеу құқығынсыз, амортизацияланған құн бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес келетін қаржы активін, егер бұл есепке алу сәйкессіздігін жоюға немесе едәуір дәрежеде азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағалау санатына жіктей алады, бұл басқаша болар еді.

Бизнес-модельді бағалау

Топ актив ұсталатын бизнес-модельдің мақсатын қаржы құралдары портфолиосы деңгейінде бағалайды, өйткені бұл бизнесті басқару тәсілін және ақпараттың басшылыққа қалай ұсынылатындығын жақсы көрсетеді. Топ келесі ақпаратты талдайды:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сондай-ақ аталған саясаттарды іс жүзінде іске асыру. Атап айтқанда, Басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын сақтауға, қаржылық активтерді өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын жүзеге асыруға бағытталған ба.
- Портфельдің тиімділігі қалай бағаланады және бұл ақпарат топ басшылығының назарына қалай жеткізіледі.
- Бизнес-модельдің өнімділігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модельде ұсталатын қаржылық активтер) және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады.
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлердің сыйақысы қалай жүзеге асырылады (мысалы, бұл сыйақы көрсетілген активтердің әділ құнына немесе активтер бойынша шартта көзделген ақша ағындарына байланысты ма).

- Өткен кезеңдердегі сатылымның жиілігі, көлемі және уақыты, мұндай сатылымның себептері, сондай-ақ сатудың болашақ деңгейіне қатысты күтулер. Алайда, сату деңгейлері туралы ақпарат оқшауланбайды, бірақ топтың қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізетінін және ақша ағындарының қалай жүзеге асырылатындығын біртұтас талдау шеңберінде қарастырылады.

Сауда үшін ұсталатын немесе басқаруы жүзеге асырылатын және нәтижелілігі әділ құн негізінде бағаланатын қаржы активтері пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланады, өйткені олар шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу мақсатында да, шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу мақсатында да, қаржы активтерін сату мақсатында да ұсталмайды.

Шартта көзделген ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыздарды төлеу болып табылатындығын бағалау

Осы бағалаудың мақсаттары үшін» негізгі сома «бастапқы танылған кезде қаржы активінің әділ құны ретінде айқындалады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт аралығында өтелмеген негізгі қарызға қатысты несиелік тәуекел үшін және несиелеуге байланысты басқа да негізгі тәуекелдер мен шығындар (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар) үшін өтемақы ретінде анықталады, сонымен қатар пайда маржасын қамтиды.

Шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындары тек қана негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне пайыздардың төлемдері болып табылатындығын бағалау кезінде («SPPI критерийі») топ қаржы құралының шарттық талаптарын талдайды. Бұл қаржы активі талданатын талапты қанағаттандырмайтындай шарт бойынша ақша ағындарының мерзімдерін немесе сомасын өзгерте алатын қаржылық актив шарты талаптарында көзделген кез келген шарттың бар-жоғын бағалауды қамтиды.

Бағалау жүргізу кезінде топ назарға алады:

- тұтқа әсері бар шарттар (левередж);
- мерзімінен бұрын өтеу және қолданылу мерзімін ұзарту туралы шарттар;
- топтың талаптарын белгілі бір активтер бойынша ақша ағындарымен шектейтін шарттар (мысалы, «регрессиясыз» активтер);
- ақшаның уақытша құны үшін өтемақының өзгеруіне әкелетін шарттар-мысалы, мерзімді негізде пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау.

«Регрессия құқығынсыз» қаржы активтері

Кейбір жағдайларда қаржылық активтер топтың талабын белгілі бір активтерден ақша ағындарымен шектейді(қаржылық активтер «регрессиясыз»). Топ қаржылық активтердің «регрессия құқығынсыз» SPPI критерийіне сәйкестігін бағалау кезінде пайымдауды қолданады. Мұндай пайымдауды қалыптастыру кезінде топ әдетте келесі ақпаратты талдайды:

- тиісті келісімшартта несие бойынша ақшалай төлемдердің нақты сомалары мен мерзімдері қарастырылған ба;
- кепілмен қамтамасыз етілген қаржы активінің сомасына қатысты кепілмен қамтамасыз етудің әділ құны;
- борышкердің кепілмен қамтамасыз ету құнының төмендеуіне қарамастан, шартта көзделген төлемдерді жүзеге асыруды жалғастыру мүмкіндігі немесе тілегі;
- борышкер операциялық қызметті шынымен жүргізетін жеке тұлға немесе ұйым немесе арнайы мақсаттағы ұйым бола ма;
- кепілді қамтамасыз ету борышкердің барлық активтерін немесе олардың маңызды бөлігін білдіреді; және
- топ базалық активтің (активтердің) құнының өсуінен пайда көре ме.

Қайта жіктеу

Қаржылық активтердің жіктелуі бастапқы танудан кейін өзгермейді, тек Топтың қаржылық активтерді басқару бойынша бизнес моделін өзгертуінен кейінгі кезеңнен басқа.

(ii) Тануды тоқтату

Қаржылық активтер

Топ осы активтен ақша қаражаттарының ағындарына шартта көзделген құқықтардың қолданылу мерзімі аяқталған сәтте не екінші Тарапқа осы қаржы активіне меншік құқығымен байланысты іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайдалар берілетін мәміле нәтижесінде осы активтен ақша қаражаттарының ағындарын алуға құқықтарды берген кезде қаржы активін тануды тоқтатады, немесе топ осы қаржы активіне меншік құқығымен байланысты барлық дерлік тәуекелдер мен пайданы бермейтін немесе сақтамайтын және осы қаржы активін бақылауды сақтамайтын жерде.

Қаржы активін тану тоқтатылған кезде активтің баланстық құны (немесе активтің танылуы тоқтатылған бөлігіне бөлінген баланстық құн) мен алынған өтем сомасы (i) (өзіне қабылдаған жаңа міндеттеменің шамасын шегергендегі алынған жаңа активтің шамасын қоса алғанда) және (ii) активтің баланстық құны деп танылған кез келген жинақталған пайда немесе залал арасындағы айырма басқа жиынтық табыстың құрамында пайда немесе залал деп танылады.

Топ қаржылық активке меншік құқығымен байланысты іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайданы сақтап қалмайтын және берілген активке бақылауды сақтайтын мәмілелерде ол активті топтың құнның өзгеру тәуекеліне ұшырау дәрежесі ретінде айқындалатын активке үздіксіз қатысуын сақтаған дәрежеде тануды жалғастырады берілген актив.

Қаржылық міндеттемелер

Топ ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, күші жойылған немесе тоқтатылған кезде қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады.

(iii) Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер шарттарын өзгерту

Қаржылық активтер

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе, топ ақша ағындарының осындай өзгертілген актив бойынша айтарлықтай ерекшеленетінін бағалайды. Егер ақша ағындары айтарлықтай ерекшеленсе («шарттардың айтарлықтай өзгеруі»), онда бастапқы қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша ағындарына құқықтар аяқталды деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржы активін тану тоқтатылады және жаңа қаржы активі әділ құн бойынша есепке алуда плюс мәміле бойынша тиісті шығындар танылады.

Қолданыстағы қаржы активтері немесе қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының шамасының өзгеруі, егер олар Шарттың ағымдағы талаптарының салдары болып табылса, шарттардың модификациясы болып саналмайды.

Топ шарттардың модификациясы маңызды ма, жоқ па, соны сандық және сапалық бағалауды жүргізеді, яғни бастапқы қаржы активі бойынша ақша ағындары мен өзгертілген немесе оны ауыстырған қаржы активі бойынша ақша ағындары айтарлықтай ерекшеленеді ме. Топ сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, жағдай модификациясының маңыздылығын сандық және сапалық бағалауды жүргізеді. Егер ақша ағындары айтарлықтай өзгеше болса, онда бастапқы қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша ағындарына құқықтар аяқталды деп есептеледі. Осы бағалауды жүргізу кезінде топ ұқсастық бойынша қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Топ шарттардың модификациясы келесі сапалық факторларға негізделген маңызды деген қорытындыға келеді:

- қаржы активінің валютасын өзгерту;

- қамтамасыз ету түрін немесе активтің сапасын арттырудың басқа құралдарын өзгерту. Егер модификация эмитенттің қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда мұндай модификацияның мақсаты, әдетте, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес актив құнының ең жоғары мүмкін сомасында өтеу болып табылады, ал жаңа активті бастапқы активтен айтарлықтай ерекшеленетін шарттарда құру (беру) емес. Егер топ қаржы активін қолданыстағы шартта көзделген ақша ағындарының бір бөлігін кешіруге әкелетін етіп өзгертуді жоспарласа, онда ол модификация жүргізілгенге дейін осы активтің бір бөлігін есептен шығару керек пе, жоқ па, соны талдауы керек (төменде есептен шығару саясатын қараңыз).

Бұл тәсіл сандық бағалау нәтижесіне әсер етеді және мұндай жағдайларда тиісті қаржы активін тануды тоқтату критерийлері әдетте сақталмайтындығына әкеледі. Сондай-ақ, топ жағдайдың өзгеруі маңызды ма, жоқ па, соны сапалы бағалауды жүргізеді.

Егер амортизацияланған құн бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активінің шарттарын өзгерту осы қаржы активін тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда топ осы актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта есептейді және пайда немесе залал құрамындағы модификациядан пайда немесе залал ретінде пайда болған айырманы таниды.

Өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржы активтеріне қатысты модификациядан түскен пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме модификация жүргізілген кездегі ағымдағы нарықтық жағдайларды көрсету үшін түзетіледі. Осындай модификация шеңберінде туындаған жұмсалған шығындар немесе төленген комиссиялар және алынған комиссиялық сыйақылар модификацияланған қаржы активінің жалпы баланстық құнын түзетеді және модификацияланған қаржы активінің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Егер мұндай модификация эмитенттің қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда тиісті пайда немесе залал құнсызданудан болған шығындар құрамында ұсынылады. Басқа жағдайларда тиісті пайда немесе залал тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер құрамында ұсынылады.

Қаржылық міндеттемелер

Топ қаржылық міндеттемені оның шарттары өзгертілген міндеттеме бойынша ақша ағындарының шамасы айтарлықтай өзгертіндей өзгерген кезде тануды тоқтатады. Бұл жағдайда өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеме әділ құны бойынша танылады.

Бұрынғы Қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырмашылық пайда немесе залал құрамында танылады. Төленген өтемақы, егер бар болса, берілген қаржылық емес активтерді және жаңа өзгертілген қаржылық міндеттемені қоса алғанда, өзіне қабылдаған міндеттемелерді қамтиды.

Топ сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, жағдай модификациясының маңыздылығын сандық және сапалық бағалауды жүргізеді. Топ Келесі сапалық факторларға сүйене отырып, шарттарды өзгерту маңызды деген қорытындыға келеді:

- қаржылық міндеттеме валютасының өзгеруі;
- қамтамасыз ету түрін немесе міндеттеменің сапасын арттырудың басқа құралдарын өзгерту;
- конверсия шарттарын қосу;
- қаржылық міндеттеменің бағыныстылығын өзгерту.

Сандық бағалауды жүргізу мақсаттары үшін, егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған алынған комиссиялық сыйақыны шегергендегі комиссиялық сыйақыны төлеуді қоса алғанда, жаңа шарттарға сәйкес ақша қаражаты ағындарының келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаты ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кемінде 10% - ға өзгеше болса, шарттар айтарлықтай өзгеше болып есептеледі.

Егер шарттарды өзгерту (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) қаржылық міндеттемені тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, топ шарттарды өзгерту қаржы активін тануды тоқтатуға әкеп соқпайтын жағдайларда қаржы активінің жалпы баланстық құнын түзетуге қатысты тәсілге сәйкес келетін есеп саясатын қолданады, яғни топ қаржы міндеттемесінің амортизацияланған құнының туындайтын кез келген түзетуін таниды осындай модификацияның (немесе қаржылық міндеттемені ауыстырудың) нәтижесінде шарттарды өзгерту (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) күніндегі пайда немесе залал құрамында.

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе, топ ақша ағындарының осындай өзгертілген актив бойынша айтарлықтай ерекшеленетінін бағалайды. Егер ақша ағындары айтарлықтай ерекшеленсе, онда бастапқы қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша ағындарына құқықтар аяқталды деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржы активін тану тоқтатылады және жаңа қаржы активі әділ күн бойынша есепке алуда және мәміле бойынша тиісті шығындарда танылады.

Егер қаржы активінің шарттарын өзгерту эмитенттің қаржылық қиындықтарына байланысты болса және модификация активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда активтің құнсыздану сомасын бағалау кезінде модификацияға дейінгі пайыздық мөлшерлеме қолданылады.

(iv) Құнсыздану

4-ескертуді де қараңыз.

Топ пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын мынадай қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін таниды:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарға салынған инвестицияларға мыналар жатады:
 - банктердегі депозиттер;
 - кері сатып алу туралы келісімдер («кері репо»);
 - клиенттерге берілген қарыздар.
- басқа жиынтық кіріс (FVOCI) арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарға Инвестициялар.

Топ резерв сомасы 12 айлық күтілетін кредиттік шығынға тең болатын мынадай құралдарды қоспағанда, бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығынға тең сомада күтілетін кредиттік шығынға бағалау резервін таниды:

- есепті күндегі жағдай бойынша кредиттік тәуекелі төмен борыштық инвестициялық бағалы қағаздар;
- клиенттерге берілген қарыздар;
- несиелік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өспеген басқа қаржы құралдары (қараңыз Ескерту 4).

Топ қарыздық бағалы қағаздың несиелік рейтингі әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, оның несиелік тәуекелі төмен деп санайды.

12 айлық күтілетін кредиттік залал («12 айлық ОК»)-есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік залалдың бір бөлігі. 12 айлық ОК деп танылған қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар («барлық мерзім үшін ОК») қаржы құралы бойынша дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының нәтижесінде оның бүкіл күтілетін қолданылу мерзімі ішінде ОК ретінде айқындалады. Сатып алынған немесе жасалған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын, олар бойынша Ока бүкіл мерзім ішінде танылатын қаржы құралдары «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел ол бастапқы танылған кезден бастап айтарлықтай өскен, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын жағдайда) және «3-кезең» қаржы құралдарына жатады»(егер қаржы құралы кредиттік құнсызданған болса).

Күтілетін несиелік шығындарды бағалау

Күтілетін несиелік шығындар-бұл дефолттың пайда болу ықтималдығы бойынша өлшенген несиелік шығындардың есептік бағасы. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты:* барлық күтілетін ақшалай қаражаттарды алмаудың келтірілген құны ретінде (яғни Шартқа сәйкес Топқа тиесілі ақша қаражаттарының ағындары мен топ алуды күткен ақша қаражаттарының ағындары арасындағы айырмашылық);
- *есепті күндегі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* активтердің жалпы баланстық құны мен ақшалай қаражаттардың есептелген болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде.

Қайта құрылымдалған қаржы активтері

Тараптардың келісімі бойынша қаржы активінің шарттары қайта қаралған немесе қаржы активінің шарттары өзгертілген немесе эмитенттің қаржылық қиындықтары себебінен қолданыстағы қаржы активі жаңасымен ауыстырылған жағдайда, осы қаржы активін тануды тоқтату қажеттілігі тұрғысынан бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік залалдар былайша бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда өзгертілген қаржы активі бойынша күтілетін ақша ағындары қолданыстағы актив бойынша ақшалай қаражатты алмау сомаларының есебіне енгізіледі.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкеп соқтыратын болса, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны ол тануды тоқтатқан сәтте қолданыстағы актив бойынша ақшалай қаражаттың түпкілікті ағыны ретінде қаралады. Бұл сома қолданыстағы қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, тануды тоқтатудың күтілетін күнінен бастап есепті күнге дейінгі кезең үшін дисконтталатын қолданыстағы қаржы активі бойынша ақшалай қаражатты алмау сомаларының есебіне енгізіледі.

Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күнге топ амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және әділ құн бойынша басқа жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық қаржы активтерін олардың кредиттік құнсыздануы мәніне бағалауды жүргізеді.

Осындай қаржы активі бойынша болашақ ақша ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар болған кезде қаржы активі «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының дәлелі, атап айтқанда, мынадай бақыланатын деректер болып табылады:

- Эмитенттің айтарлықтай қаржылық қиындықтары;
- дефолт немесе төлемді кешіктіру сияқты келісімшарт талаптарын бұзу;
- басқа жағдайларда ол қарастырмайтын шарттарда қарыз немесе аванстық төлем тобын қайта құрылымдау;

- қарыз алушының банкроттық немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастыру ықтималдығының туындауы;
- қаржылық қиындықтардың салдарынан бағалы қағаздар үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауы салдарынан шарттары қайта қаралған құрал, әдетте, егер шартта көзделген ақша ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса, кредиттік-құнсызданған болып есептеледі. Сонымен қатар, 90 күн немесе одан да көп мерзімге кешіктірілген қаржы құралдары кредиттік-құнсызданған болып саналады.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін ұсыну

Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервінің сомалары қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте мынадай түрде ұсынылады:

- *амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері:* осы активтердің жалпы баланстық құнын төмендету ретінде;
- *басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдар:* шығындар бойынша бағалау резерві қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, өйткені бұл активтердің баланстық құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы ашылады және әділ құн өзгерістері резервінің құрамында танылады.

Есептен шығару

Қаржылық активтер олардың өтелуіне негізді үміт болмаған кезде есептен шығаруға жатады (ішінара немесе толық сомада). Әдетте, бұл топ қарыз алушының есептен шығарылатын қарыз сомаларын өтеуге жеткілікті көлемде ақша ағындарын тудыруы мүмкін активтері немесе кіріс көздері жоқ екенін анықтайтын жағдай. Алайда, есептен шығарылған қаржылық активтерге қатысты топ қарыз сомаларын өтеу саясатына сәйкес берешекті өндіріп алу қызметін жалғастыра алады.

(ж) Акционерлік капитал

(i) Қарапайым акциялар

Қарапайым акциялар меншікті капитал ретінде жіктеледі. Қарапайым акциялар шығарумен тікелей байланысты қосымша шығындар барлық салықтарды шегергендегі меншікті капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

(ii) Дивидендтер

Топтың дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын реттеуге жатады.

Жай акциялар бойынша дивидендтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте олар жарияланған кезде бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде көрсетіледі.

(з) Салық салу

Табыс салығының сомасына ағымдағы салық сомасы және кейінге қалдырылған салық сомасы кіреді. Табыс салығы басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін операцияларға немесе меншік иелерімен тікелей капитал шоттарында көрсетілетін операцияларға қатысты сомаларды қоспағанда, тиісінше басқа жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей капиталдың құрамында көрсетілетін, пайда немесе залал құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыста болған немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдардағы табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, бір жылдағы салық салынатын пайданың болжамды мөлшеріне сүйене отырып есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтарды есептеу кезінде келесі уақыт айырмашылықтары ескерілмейді: бухгалтерлік және салық салынатын пайдаға әсер етпейтін активтердің немесе міндеттемелердің бастапқы көрінісі; бас компания уақыт айырмашылығын қалпына келтіру мерзімдерін бақылай алатын және жақын болашақта уақытша айырмашылықтың жүзеге асырылу ықтималдығы бар еншілес ұйымдарға салынған инвестицияларға байланысты уақытша айырмашылықтар болмайды.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін есептеу топтың есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеуді немесе өтеуді жоспарлау тәсіліне байланысты салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің және кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңдарға негізделі отырып, уақытша айырмашылықтар қалпына келтірілген сәтте болашақта қолданылатын салық ставкалары негізге алына отырып айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық активі тиісті уақытша айырмашылықтар мен пайдаланылмаған салық шығындары мен несиелері іске асырылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың жоғары ықтималдығы болған шамада ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы тиісті салық жеңілдіктерін іске асыру бұдан былай мүмкін болмайтын бөлігінде азаяды.

(и) Мемлекеттік субсидиялар

Мемлекеттік субсидиялар - бұл Үкіметтің, мемлекеттік агенттіктердің және мемлекеттік ұйымдардың топтың қызметіне қатысты өткен немесе болашақтағы белгілі бір шарттарды орындау үшін топқа ресурстарды аудару түріндегі көмегі. Егер топтың барлық байланысты шарттарды орындайтынына және аталған субсидияларды алатынына негізделген сенім болмаса, мемлекеттік субсидиялар танылмайды. Өтеуді талап етуі мүмкін шарттар болған кезде субсидиялар міндеттемелердің құрамында танылады.

Сыйақы мөлшерлемесі бойынша мемлекеттік қарызды нарықтық мөлшерлемеден төмен алудан түсетін пайда мемлекеттік субсидия ретінде ескеріледі. Сыйақы мөлшерлемесінің нарықтық мөлшерлемеден төмен пайдасы қарыздың бастапқы баланстық құны мен түсімдер сомасы арасындағы айырма ретінде бағаланады.

Мемлекеттік субсидиялар топ өтемақы үшін субсидиялар қаражаты арналған тиісті шығындарды шығыстар ретінде танитын кезеңдер ішінде жүйелі негізде пайда немесе залал құрамында танылады.

(к) Жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Пайдалануға әлі қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Бірқатар жаңа стандарттар мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2023 жылдың 1 қаңтарынан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Алайда, топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмады.

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеу «және» келісімдермен ұзақ мерзімді міндеттемелер» (ХҚЕС (IAS) түзетулері 1);
- «Жеткізушілерді қаржыландыру туралы уағдаластықтар» (ХҚЕС (IAS) 7 және ХҚЕС (IFRS) 7 түзетулері);

- Кері жалға беру кезінде сату бойынша жалдау міндеттемелері (ХҚЕС-ке түзетулер (IFRS) 16);
- Айырбастау мүмкіндігінің болмауы (ХҚЕС (IAS) түзетулері 21).

4 Қаржылық тәуекелдерді талдау

Бұл ескертпеде Топтың қаржылық тәуекелдерге ұшырауы туралы ақпарат берілген. Топтың қаржылық тәуекелдерді басқару бойынша қолданатын саясаты туралы ақпарат 17-ескертпеде берілген.

Несиелік тәуекел - күтілетін несиелік шығындар сомасы

Құнсыздануды бағалау үшін қолданылатын бастапқы деректер, болжамдар және әдістер

3(е)(iv) ескертпедегі есеп саясатының сипаттамасын қараңыз.

Несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуі

Қаржы құралы бойынша несиелік тәуекелдің бастапқы танылғаннан бері айтарлықтай жоғарылауы болғанын бағалау кезінде топ артық шығындар мен күш-жігерсіз орынды және қол жетімді ақпаратқа негізделген және расталған ақпаратты қарастырады. Бағалау сандық және сапалық ақпаратты, сондай-ақ топтың тарихи тәжірибесіне, несиелік сапаны сараптамалық бағалауға және болжамды ақпаратқа негізделген талдауды қамтиды.

Бағалаудың мақсаты салыстыру арқылы несиелік тәуекелге ұшыраған позицияға қатысты несиелік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы болғанын анықтау болып табылады:

- есепті күндегі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияны бастапқы тану кезінде (егер қажет болса, мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулердің өзгеруін ескере отырып түзетілген) берілген уақытқа қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы.

Топ несиелік тәуекелге ұшыраған әрбір позицияға дефолт тәуекелін болжау үшін пайдаланылатын әртүрлі деректер негізінде, сондай-ақ несиелік сапаға қатысты сараптамалық пайымдауды қолдану арқылы тиісті несиелік тәуекел рейтингін береді. Несиелік тәуекел рейтингтері дефолт тәуекелінің индикаторы ретінде қызмет ететін сапалық және сандық факторларды қолдану арқылы анықталады. Бұл факторлар несиелік тәуекелге ұшыраған позицияның сипатына және борышкердің түріне байланысты өзгереді.

Несиелік тәуекел рейтингтері несиелік тәуекел нашарлаған сайын дефолт қаупі экспонент бойынша өсетіндей етіп анықталады және калибрленеді – мысалы, несиелік тәуекел рейтингінің 1 мен 2 арасындағы айырмашылық несиелік тәуекел рейтингінің 2 мен 3 арасындағы айырмашылықтан аз.

Кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позиция қарыз алушы туралы қолда бар ақпарат негізінде бастапқы тану күніндегі кредиттік тәуекелдің белгілі бір рейтингісіне жатады. Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар тұрақты мониторингке жатады, бұл бастапқы тану кезінде кредиттік тәуекел рейтингінен басқа рейтинг позициясын тағайындауға әкелуі мүмкін. Мониторинг әдетте келесі деректерді талдауды қамтиды:

- Эмитенттер туралы ақпаратты мерзімді негізде талдау нәтижесінде алынған ақпарат-мысалы, аудиттелген қаржылық есептілік, басқару есептілігі, бюджеттер, болжамдар мен жоспарлар.
- Кредиттік рейтингтік агенттіктердің деректері, баспасөздегі Жарияланымдар, сыртқы кредиттік рейтингтердегі өзгерістер туралы ақпарат.

- Төлемдер туралы ақпарат, оның ішінде мерзімі өткен берешектің мәртебесі туралы ақпарат.
- Эмитент қызметін немесе оның шаруашылық қызметін жүзеге асырудың саяси, нормативтік және технологиялық ортасындағы нақты және күтілетін елеулі өзгерістер.

Дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру

Несиелік тәуекел рейтингтері несиелік тәуекелге ұшыраған позициялар үшін дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құрудағы негізгі бастапқы деректер болып табылады. Топ өнім түріне және эмитентке, сондай-ақ несиелік тәуекел рейтингіне байланысты талданатын несиелік тәуекелге ұшыраған позицияларға қатысты дефолт деңгейі туралы мәліметтерді жинайды.

Несиелік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылағанын анықтау

Несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуін анықтау критерийлері портфолиоға байланысты әр түрлі болады және дефолт ықтималдығы индикаторының мәндеріндегі сандық өзгерістерді де, сапалық факторларды да, оның ішінде мерзімі өткен «шектеуші» белгісін де қамтиды.

Топ несиелік тәуекелге ұшыраған белгілі бір позиция бойынша несиелік тәуекел, егер топ Эмитенттің несиелік ұпайы бастапқы танылғаннан бері 2 немесе одан да көп ұпайға төмендегенін анықтаса, ол бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өсті деп санайды.

Кредиттік сапаны сараптамалық бағалау және мүмкіндігінше тиісті тарихи тәжірибе негізінде топ, егер бұған кредиттік тәуекелдің Елеулі өсуінің индикаторы болып табылатын, әсері сандық тәуекел шеңберінде толық көлемде уақтылы Анықталмайтын белгілі бір сапалық көрсеткіштер көрсетілсе, қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуі орын алды деген қорытынды жасай алады талдау.

Бастапқы танылған сәттен бастап қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір артқанын куәландыратын «шектегіш» белгісі ретінде топ осы актив бойынша 30 күннен астам мерзім өткендігін есептейді. Мерзімі өткен берешек күндерінің саны толық сомада төлем алынбаған жағдай бойынша ең ерте күннен бастап күндер санын есептеу арқылы айқындалады.

«Дефолт» ұғымының анықтамасы

Қаржы активі топ Келесі жағдайларда дефолт оқиғасы басталған қаржы активтеріне жатады:

- борышкердің топ алдындағы кредиттік міндеттемелерін топ кепілмен қамтамасыз етуді іске асыру (ол болған жағдайда) сияқты шараларды қолданбай толық көлемде өтеуі екіталай; немесе
- борышкердің топ алдындағы кез-келген маңызды несиелік міндеттемелері бойынша берешегі 90 күннен астам уақытқа кешіктірілді. Овердрафттар клиент көзделген лимитті бұзған немесе оған лимит ағымдағы өтелмеген берешек сомасынан аз сомаға дейін төмендетілген сәттен бастап мерзімі өткен берешек болып саналады; немесе
- қарыз алушының несие бойынша өз міндеттемелері бойынша төлеуге қабілетсіздігі себебінен оның банкроттығы нәтижесінде актив қайта құрылымдалуы мүмкін.

Эмитенттің міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезінде топ мынадай факторларды ескереді:

- сапалық-мысалы, Шарттың («ковенанттардың») шектеу талаптарын бұзу;
- сандық-мысалы, мерзімі өткен берешек мәртебесі және сол Эмитенттің топ алдындағы басқа міндеттемелерін төлемеуі; және
- меншікті және сыртқы көздерден алынған өзге де ақпарат.

Қаржы құралы бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезіндегі бастапқы деректер және олардың маңыздылығы жағдайлардағы өзгерістерді көрсету үшін уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

Болжалды ақпаратты қосу

Топ болжамды ақпаратты қаржы құралы бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің елеулі өсуі үшін бағалауға да, күтілетін кредиттік залалдарды бағалауға да қамтиды. Топ болжамды ақпаратты бағалау үшін сараптамалық пайымдауды қолданады. Бұл бағалау сыртқы көздерден алынған ақпаратқа да негізделген. Сыртқы ақпарат мемлекеттік органдар, ҚРҰБ, ҚР Ұлттық экономика министрлігі жариялайтын экономикалық деректер мен болжамдарды, сондай-ақ жекелеген жеке және ғылыми болжамдарды қамтуы мүмкін. Несиелік тәуекел мен несиелік шығындарды бағалауға әсер ететін негізгі фактор ретінде ЖІӨ болжамы анықталды.

Өзгертілген қаржылық активтер

Құрал бойынша шартта көзделген шарттар нарықтық жағдайлардың өзгеруін және Эмитенттің кредит қабілетінің ағымдағы немесе ықтимал нашарлауына негізделмеген басқа да факторларды қоса алғанда, бірқатар себептер бойынша өзгертілуі мүмкін. Шарттары өзгертілген қолданыстағы құралды есепке алуда тану тоқтатылуы және 3(е)(iii) - ескертпеде сипатталған есепке алу саясатына сәйкес әділ құны бойынша өзгертілген шарттары бар жаңа құралды есепке алуда тану көрсетілуі мүмкін.

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе және шарттардың модификациясы қаржы активін тануды тоқтатуға әкелмесе, қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуі орын алғанын анықтау салыстыру арқылы жүргізіледі:

- Шарттың өзгертілген талаптары негізінде есепті күндегі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- шарттың бастапқы талаптары негізінде қаржы активін бастапқы тану кезінде осы уақытқа қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы.

Қаржы активінің шарттарын өзгерту оны тануды тоқтатуға әкеп соқтырған кезде, жаңадан танылған қаржы активі 1-кезеңге жатады (ол тану күніне кредиттік құнсызданбаған жағдайда).

Топ қайтарылатын берешек сомасын барынша ұлғайту және дефолт тәуекелін барынша азайту мақсатында қаржылық қиындықтарға тап болған клиенттердің берешегі бойынша шарттарды («келісім шарттарын қайта қарау тәжірибесі») қайта қарайды.

Келісімдердің талаптарын қайта қарау жөніндегі топтың саясатына сәйкес, егер дефолт оқиғасы орын алса немесе дефолттың туындау қаупі жоғары болса, шарттарды қайта қарау әрбір жеке клиентке қатысты жүзеге асырылады, сондай-ақ борышкердің шарттың бастапқы талаптарына сәйкес төлемді жүзеге асыру үшін барлық қажетті күш-жігерін жұмсағанының дәлелі бар және ол топ алдындағы міндеттемелерін қайта қаралған шарттарда орындай алады. Шарттарды қайта қарау әдетте өтеу мерзімін ұзартуды және пайыздарды төлеу мерзімін өзгертуді қамтиды.

Келісім шарттарын қайта қарау саясаты шеңберінде өзгертілген қаржылық активтер бойынша дефолт ықтималдығын бағалау шарттарды өзгерту топтың пайыздар мен негізгі қарызды алу мүмкіндіктерін жақсартуға немесе қалпына келтіруге әкелген-әкелмегендігін, сондай-ақ топтың келісім шарттарын осындай қайта қарауға қатысты бұрынғы тәжірибесін көрсетеді. Осы процестің шеңберінде топ борышкердің Шарттың өзгертілген шарттарына қатысты Борышқа қызмет көрсету сапасын бағалайды және әртүрлі мінез-құлық факторларын қарастырады.

Жалпы жағдайда, шарттың талаптарын қайта қарау кредиттік тәуекелдің Елеулі өсуінің сапалық индикаторын білдіреді және шарттың талаптарын қайта қарау ниеті кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияның кредиттік құнсызданған болып табылатынының дефолт оқиғасы орын алғанының дәлелі болуы мүмкін. Кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция бұдан былай кредиттік-құнсызданған деп есептелмейінше немесе дефолт оқиғасы орын алған немесе дефолт ықтималдығы соншалықты төмендеген деп есептелетін, залалдарға арналған бағалау резерві қайтадан 12 айлық сомаға тең сомада бағаланатын болғанға дейін эмитент белгілі бір уақыт кезеңі ішінде тұрақты негізде төлемдерді уақтылы жүзеге асыруы қажет күтілетін несиелік шығындар.

Күтілетін несиелік шығындарды бағалау

Күтілетін несиелік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайда шығын мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекел сомасы (EAD шамасы).

PD көрсеткіштерін бағалау несиелік тәуекелге ұшыраған көрсеткіштерді белгілі бір күнге бағалау болып табылады. Бұл бағалау сандық және сапалық факторларды қамтитын топта бар жинақталған деректерге негізделген. Мүмкіндігінше топ PD көрсеткіштерін бағалау үшін нарықтық деректерді пайдаланады. Егер контрагенттің несиелік сапа рейтингі немесе несиелік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалаудың өзгеруіне әкеледі. PD көрсеткіштері несиелік тәуекелге ұшыраған позициялардың шарттық өтеу мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Топ LGD көрсеткіштерін кепілмен қамтамасыз ету құрылымы және контрагенттің/кепіл берушінің сыртқы/ішкі рейтингі туралы мәліметтер негізінде бағалайды.

LGD бағалау модельдерінде қамтамасыз етудің құрылымы, түрі, талаптың еңбек өтілі, контрагент өз қызметін жүзеге асыратын сала және қаржы активінің ажырамас бөлігі болып табылатын кез келген қамтамасыз етуді өтеу шығындары ескеріледі.

Дефолт кезінде шығындар деңгейін барабар бағалауды қамтамасыз ету мақсатында топ LGD келесі санаттарын да қарастырады:

- егер Қазақстан Республикасының Үкіметі контрагент болса LGD коэффициенті 0% құрайды;
- егер банк немесе басқа қаржы институты контрагент болса, LGD коэффициенті 70% құрайды; және
- сыртқы/ішкі рейтингі бар басқа контрагенттерге қатысты LGD коэффициенті Moody's компаниясының контрагенттің сыртқы рейтинг деңгейіне сәйкес өтемақы мөлшерлемелері туралы зерттеулерін ескереді. LGD коэффициенттері жаңартылған зерттеулер жарияланған кезде қайта есептелуі керек.

Дефолт болған жағдайда тәуекел сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Бұл көрсеткішті топ амортизацияны қоса алғанда, шарт талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнге ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржы активі үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады.

Жоғарыда сипатталғандай, несиелік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өспеген қаржылық активтер үшін ең жоғары 12 айлық PD көрсеткішін пайдалану шартымен топ несиелік тәуекелге ұшыраған шарт бойынша (кез келген ұзарту опциондарын қоса алғанда) ең жоғары кезең ішінде дефолт тәуекелін ескере отырып, күтілетін несиелік шығындарды бағалайды. Тәуекелдерді басқару мақсатында топ ұзақ мерзімді қарастырса да. Шарт бойынша ең жоғары кезең топтың берешекті өтеуді талап етуге құқығы бар күнге дейін қолданылады.

Топтың жеткілікті көлемде өткен кезеңдер туралы ақпараты жоқ портфельдерге қатысты қосымша ретінде сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат пайдаланылады. Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат күтілетін несиелік шығындарды бағалау үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылатын портфельдердің мысалдары төменде келтірілген.

	2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құн мың теңге	Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
		PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Қаражат және олардың баламалары	68,953,306		Қазақстан ішіндегі қаржы институттары үшін LGD дефолт
Клиенттерге берілген қарыздар	15,991,978	Standard and Poor's дефолт статистикасы	қаржы институттарынан Тарихи өтемақыларға негізделеді/ Moody's өтемақы статистикасы.
Инвестициялық қаржылық активтер	8,696,596		
	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құн мың теңге	Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
		PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Қаражат және олардың баламалары	50,809,859		Қазақстан ішіндегі қаржы институттары үшін LGD дефолт
Клиенттерге берілген қарыздар	5,368,663	Standard and Poor's дефолт статистикасы	қаржы институттарынан Тарихи өтемақыларға негізделеді/ Moody's өтемақы статистикасы.
Инвестициялық қаржылық активтер	2,779,357		

Несиелік сапаны талдау

Төмендегі кестеде топтың ішкі тәуекел деңгейлерінің PD және Standard & Poor's Сыртқы несиелік ұпайларымен индикативті сәйкестігі көрсетілген.

Тәуекел рейтингі	Дефолттың орташа ықтималдығы (%)	Сыртқы рейтинг
Тұрақты	0.00 - 0.27	AAA to BBB-
Жеткілікті	0.39 - 7.76	BB+ to B-
Тәуекелдің жоғарылауы	14.69 to 52.76	CCC+ to CCC-
Кредиттік құнсызданған	100	to SD/D

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген. Егер өзгеше көрсетілмесе, қаржы активтері бойынша кестедегі сомалар жалпы баланстық құнның шамаларын көрсетеді.

«12 айлық күтілетін кредиттік залал», «Барлық мерзімге күтілетін кредиттік залал» және «Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері» терминдерінің түсіндірмесі 3(e)(iv)-ескертпеде келтірілген.

	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
	12 айлық күтілетін несиелік шығындар	12 айлық күтілетін несиелік шығындар
Қаражат және олардың баламалары		
Басқа банктердегі ағымдағы шоттар		
- несиелік ұпаймен BBB-BBB дейін+	17,406,318	361,061
- BB-ден BB-ге дейінгі несиелік ұпаймен+	5,813,378	119,962
- рейтинг жоқ	52,258	59,032
Ағымдағы банктік шоттардағы ақша қаражаттарының жиынтығы	23,271,954	540,055
Басқа банктердегі қысқа мерзімді депозиттер		
- несиелік ұпаймен BBB-BBB дейін+	6,131,197	4,618,444
- несиелік ұпаймен BB-BB+дейін	1,508,267	6,254,961
Банктердегі қысқа мерзімді депозиттердің жиыны	7,639,464	10,873,405
Ағымдағы банктік шоттардағы және банктердегі қысқа мерзімді депозиттердегі ақша қаражатының жиыны	30,911,418	11,413,460
Өтеу мерзімі үш айдан аз, BBB рейтингі берілген ҚРҰБ ноталары-	-	1,003,896
Берілген кредиттік рейтингі жоқ ҚББ-да сатып алынған, бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан кем «кері репо» шарттары бойынша дебиторлық берешек	38,073,443	38,428,737
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(31,555)	(36,234)
Барлығы ақша қаражаттары және олардың баламалары	68,953,306	50,809,859
	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
	Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар
Кредиттік институттардан алынатын сомалар		
- D несиелік ұпаймен	15,684,276	14,843,236
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(15,684,276)	(14,843,236)
Баланстық құн	-	-

	2022 жылғы 31 желтоқсан		
	12 айлық күтілетін несиелік шығындар	Күтілетін кредиттік кредиттік-құнсызданған активтер бойынша барлық мерзімдегі залалдар	Барлығы
мың теңге			
Клиенттерге берілген қарыздар			
<i>Ішкі несиелік тәуекел рейтингтері бар</i>			
- ВВ-ден ВВ-ға дейінгі несиелік баллмен+	3,469,434	-	3,469,434
- В-ден В-ге дейінгі несиелік ұпаймен+	11,361,328	-	11,361,328
- ССС-тан ССС-қа дейінгі кредиттік рейтингімен+	-	1,885,461	1,885,461
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(313,465)	(410,780)	(724,245)
Баланстық құн	14,517,297	1,474,681	15,991,978

	2022 жылғы 31 желтоқсан	
	12 айлық күтілетін несиелік шығындар мың теңге	Барлығы мың теңге
Клиенттерге берілген қарыздар		
<i>Ішкі несиелік тәуекел рейтингтері бар</i>		
- В-ден В-ге дейінгі несиелік ұпаймен+	5,088,013	5,088,013
- ССС-тан ССС-қа дейінгі кредиттік рейтингімен+	451,423	451,423
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(170,773)	(170,773)
Баланстық құн	5,368,663	5,368,663

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
	12 айлық күтілетін несиелік шығындар	12 айлық күтілетін несиелік шығындар
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бааланатын инвестициялық қаржы активтері		
<i>Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық міндеттемелері</i>		
- ВВВ-ден ВВВ-ге дейінгі несиелік ұпаймен+	430,751	400,953
Баланстық құн	430,751	400,953

	2023 жылғы 31 желтоқсан		
	12 айлық күтілетін несиелік шығындар	Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған (РОСІ)	Барлығы
мың теңге			
Амортизацияланған құн бойынша бааланатын инвестициялық қаржы активтері			
- ВВВ-ден ВВВ-ге дейінгі несиелік ұпаймен+	2,217,821	-	2,217,821
- ВВ-ден ВВ-ге дейінгі несиелік ұпаймен+	3,159,840	-	3,159,840
- В-ден В-ге дейінгі несиелік ұпаймен+	-	2,815,112	2,815,112
Баланстық құн	5,377,661	2,815,112	8,192,773

	2022 жылғы 31 желтоқсан		
	12 айлық күтілетін несиелік шығындар	Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған (РОСІ)	Барлығы
мың теңге			
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері			
- В-ден В-ге дейінгі несиелік ұпаймен+	-	2,398,404	2,398,404
Баланстық құн	-	2,398,404	2,398,404

5 Таза пайыздық кіріс

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер		
Қаражат және олардың баламалары	10,611,538	4,194,031
Клиенттерге берілген қарыздар	897,321	550,754
Инвестициялық қаржылық активтер	778,548	365,346
	12,287,407	5,110,131
Пайыздық шығыстар		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(1,136,482)	(1,117,843)
Барлығы пайыздық шығыстар	(1,136,482)	(1,117,843)
Барлығы таза пайыздық кіріс	11,150,925	3,992,288

6 Персоналға арналған шығыстар

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Қызметкерлердің сыйақылары	1,485,486	1,311,708
Жалақы бойынша салықтар мен аударымдар	131,128	113,816
	1,616,614	1,425,524

7 Жалпы және әкімшілік шығыстар

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Кәсіби қызметтер	322,185	223,597
Аутсорсинг	252,269	199,021
Үшінші тараптардың өзге де қызметтері	226,479	140,108
Операциялық жалдау шарттары бойынша шығыстар	219,638	218,739
Аудиторлық шығындар	101,705	86,439
Тозу және амортизация	74,821	46,311
Іссапар шығындары	60,200	36,713
Көлік қызметтері	37,499	38,879
Оқу шығындары	26,081	14,327
Басқалары	195,088	159,264
	1,515,965	1,163,398

ХҚЕС стандарттарына сәйкес дайындалған Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудиті бойынша қызметтердің құны 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы жағдай бойынша ҚҚС есебімен 101,705 мың теңгені құрады. Ағылшын тіліне аударуға және шоғырландырылған қаржылық есептілікті шегеруге жәрдемдесу жөніндегі қызметтер ҚҚС есебімен 1,467 мың теңгені құрады.

8 Табыс салығы бойынша шығыс

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	3,325,944	3,229,114
Уақытша айырмашылықтар мен бағалау резервіндегі өзгерістердің туындауы және қалпына келуі салдарынан кейінге қалдырылған салық активтерінің/кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасының өзгеруі	278,137	137,109
Табыс салығы бойынша барлық шығыстар	3,604,081	3,366,223

2023 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% құрайды (2022 жыл: 20%).

Табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлемені есептеу

	2023 ж. мың теңге	%	2022 ж. мың теңге	%
Салық салынғанға дейінгі пайда	7,426,708	100	14,030,758	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы ставкаға сәйкес есептелген табыс салығы (Шегерілмейтін шығыстар)/өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтерді қайта бағалаудан салық салынбайтын кірістер	(1,485,342)	(20)	(2,806,152)	(20)
Бағалы қағаздардан алынатын салық салынбайтын табыс	79,898	1	12,614	-
Басқа (шегерілмейтін шығыстар)/салық салынбайтын кірістер	(11,848)	-	70,982	1
Бақыланатын шетелдік компаниялар бойынша төленген табыс салығы	(1,717,847)	(23)	(203,205)	(2)
Өткен жылдардағы ағымдағы табыс салығы бойынша артық төлеу/(шығыстарды қосымша есептеу)	779,120	10	(1,792,608)	(13)
Мемлекеттік субсидиялардан алынатын салық салынбайтын кірістер	29,471	-	2,166	-
Салық салынбайтын (шығыс)/борыштық қаржы активтерін (құнсызданудан)/қалпына келтіруден түсетін кіріс	(8,667)	-	4,684	-
	(3,604,081)	(49)	(3,366,223)	(24)

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің туындауына әкеледі.

2023 жылғы 31 желтоқсанда және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін.

	2023 ж.		
	Есепті кезеңнің басында	Пайда немесе залал құрамында қалпына келтірілген/ (жатқызылған)	Есепті кезеңнің соңына
мың теңге			
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын өзге де қаржы активтері	(305,115)	(394,811)	(699,926)
Клиенттерге берілген несиелер	-	72,437	72,437
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	-	32,546	32,546
Негізгі құралдар	(61,265)	8,450	(52,815)
Басқа активтер	13,892	(395)	13,497
Басқа міндеттемелер	42,789	3,636	46,425
Таза кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	(309,699)	(278,137)	(587,836)

	2022 ж.		
	Есепті кезеңнің басында	Пайда немесе залал құрамында қалпына келтірілді/ (тағайындалды)	Есепті кезеңнің соңына
мың теңге			
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын өзге де қаржы активтері	(212,308)	(92,807)	(305,115)
Негізгі құралдар	(3,071)	(58,194)	(61,265)
Басқа активтер	-	13,892	13,892
Басқа міндеттемелер	42,789	-	42,789
Таза кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	(148,286)	(137,109)	(309,699)

9 Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда/залал

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Бағамдық айырмашылықтардан іске асырылмаған кіріс	450,724	749,450
Бағамдық айырмашылықтардан жұмсалған шығын	(538,830)	(20,611)
	(88,106)	728,839

10 Қаражат және олардың баламалары

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Басқа банктердегі ағымдағы шоттар	23,271,954	540,055
Басқа банктердегі қысқа мерзімді депозиттер	7,639,464	10,873,405
Өтеу мерзімі үш айдан аз ҚРҰБ ноталары	-	1,003,896
«Кері репо» шарттары бойынша дебиторлық берешек	38,073,443	38,428,737
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(31,555)	(36,234)
Барлығы ақша қаражаттары және олардың баламалары	68,953,306	50,809,859

Аталған рейтингтер «Standard and Poor 's» агенттігінің рейтингтік шкаласы негізінде немесе баламалы кредиттік рейтингтер негізінде ұсынылады. Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының ешқандай баптары мерзімі өткен жоқ.

«Кері репо» операциялары стандартты Кредиттеу, қарыз алу операциялары және бағалы қағаздарды қарызға беру үшін әдеттегі және жалпы қабылданған шарттарда жүргізіледі. Жоғарыда аталған мәмілелер 7 күн ішінде жасалды. «Кері репо» операциялары әділ құны 38,092,717 мың теңге (2022 жыл: 38,428,737 мың теңге), шығарылған мемлекеттік бағалы қағаздар, «қазақстандық тұрақтылық қоры» АҚ, ҚР Қаржы министрлігі, «өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ және «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ борыштық бағалы қағаздары түрінде қамтамасыз етілуге ие.

Күтілетін кредиттік залалдар бойынша бағалау резервінің қозғалысы

Келесі кестеде ақша қаражаттары мен олардың баламалары бойынша кезеңнің басы мен аяғындағы шығындарға арналған бағалау резервінің қалдықтарын салыстыру келтірілген. Ақша қаражаттарының және олардың баламаларының барлық сомалары шығындармен бағалау резервін айқындау мақсатында кредиттік тәуекел деңгейінің 1-кезеңіне жатқызылады.

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	36,234	12,188
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша бағалау резервін таза өзгерту	(4,679)	24,046
Есепті кезеңнің соңындағы сальдо	31,555	36,234

11 Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер.

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	Меншік үлесі, %	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	Меншік үлесі, %
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар				
«АстанаГаз ҚМГ» АҚ	40,276,183	50.0	40,252,118	50.0
«Baikonyr Solar» ЖШС	6,052,722	49.0	4,361,323	49.0
«КТК Service» ЖШС	4,817,617	49.0	4,653,045	49.0
«EPG PROMETHEUS SCHOOL» ЖШС	2,786,273	26.6	2,224,571	26.6
Unicorn Feed чек (опция)	2,293,410	34.7	-	-
Iclinic Atyrau медициналық орталығы ЖШС	2,212,000	47.0	-	-
«Макинск Жылу окшаулау зауыты» ЖШС	1,804,301	49.0	1,680,668	49.0
Қазақстандық ыстық мырыштау зауыты				
ЖШС опциондық келісім	1,215,000	49.0	-	-
«Arnaу Agro» ЖШС	1,076,583	49.0	1,100,598	49.0
«Каспи Мұнай Капитал» ЖШС	1,000,000	39.0	-	-
Қазақстандық құбыр жүйелері ЖШС	650,000	34.0	-	-
«Best Meat» ЖШС	318,603	49.0	282,406	49.0
Kazakhstan Hungarian Investment Private Equity Fund	42,461	49.5	807,403	49.5
	64,545,153		55,362,132	
Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар				
CITIC-KAZYNA Investment L.P.	13,496,480	49.9	14,449,989	49.9
«EMC Agro» ЖШС	5,867,542	24.47	4,312,933	24.47
«Alit Holding» ЖШС	3,300,000	49.0	-	-
ADM KCRF L.P.	2,694,941	49.5	2,499,300	49.5
«КазМясо» ЖШС	2,538,820	49.0	2,284,919	49.0
Kazakhstan Growth Fund L.P.	2,046,417	49.5	3,979,009	49.5
KAZROSTENGINEERING Ltd чека	1,102,999	32.0	3,066,109	32.0
«Темірбетон-1» ЖШС	715,770	22.0	338,755	22.0
«Бурундай Минералды Сулары» ЖШС	144,387	45.3	115,834	45.3
	31,907,356		31,046,848	
Басқа қаржы активтері (үлестік)				
Kazakhstan Infrastructure Fund C.V.	37,237,089	95.2	39,297,529	95.2
AITAS LUX S.A.R.L	6,312,319	3.91	9,523,203	7.14
500 Startups V, L.P.	5,418,718	7.5	5,584,415	7.1
Quest Ventures Asia Fund II L.P.	4,179,705	33.8	3,943,823	30.7
DBK Equity Fund	1,141,655	3.0	632,253	3.0
«BRBAPK» ЖШС	993,234	8.3	841,667	8.3
Wellington Partners Ventures III Fund L.P.	668,532	5.1	174,079	5.1
«BV Management» ЖШС	333,696	100	283,405	100
«TTC Астана-2007 К» ЖШС	183,699	17.2	156,256	7.2
Da Vinci Emerging Technologies GP Limited	151,368	12.5	-	-
Bglobal ventures LTD жеке компаниясы.	67,502	100	-	-
Flagship Ventures Fund 2004 L.P.	308	6.6	16,427	6.6
«Mining Chemical Company» ЖШС	-	7.2	82,653	7.0
«ОАЭК» АҚ	-		3,119,611	1.5
	56,687,825		63,655,321	
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын өзге де борыштық қаржы активтері	20,131,729		20,863,378	
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтердің жиыны	173,272,063		170,927,679	

Осы активтердің әділ құнын бағалау қолданылған бағалау әдістері үшін бастапқы деректер негізінде әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылды. Бағалау кезінде қолданылған бағалау әдістері мен Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректердің сипаттамасы осы активтердің әділ құны 24(б) ескертпеде келтірілген.

«АстанаГаз ҚМГ» АҚ-ға инвестициялар

2018 жылдың қазан айында топ «АстанаГаз ҚМГ» АҚ-ның 121 мың теңге мөлшеріндегі жай дауыс беретін акцияларының 50% - сатып алып, 2018 жылғы 30 қазанда 40,150,000 мың теңге сомасына жарғылық капиталды қосымша толықтыруды жүзеге асырды. «АстанаГаз ҚМГ» АҚ Астана қаласы мен Қазақстан Республикасының солтүстік өңірлерін газдандыру жөніндегі жобаны іске асыру, сондай-ақ газ саласын дамыту жөніндегі өзге де бағдарламаларды іске асыру мақсатында құрылды. Бұл кәсіпорын бірлескен кәсіпорын ретінде қарастырылады.

Топ бұл сатып алуды талап етілгенге дейін өтеу мерзімі бар және жылдық 0.01% купондық сыйақысы бар облигация үшін номиналды құны 1,000 теңге болатын 40,150,000 облигация шығару арқылы қаржыландырды. Акцияларды сатушымен жасалған шартқа сәйкес Топтың 15 жыл өткеннен кейін және топ шығарған облигацияларды ұстаушылар шығарған облигацияларды кері сатып алуды талап еткен жағдайда инвестициялық өсімі жылдық 0.01% болатын «ҚМГ АстанаГаз» ақ инвестициясына үлесті сату құқығы бар 40,150,000 мың теңге мөлшеріндегі «пут» опционы бар облигациялар.

Unicorn Feed чека

2021 жыл ішінде топ «жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде номиналды құны 4,700,000 мың теңге және жылдық 12% пайыздық мөлшерлемен қарыз берді. Топ осы қарыз бойынша ақша ағындары негізгі борыш пен төленбеген негізгі борышқа есептелген сыйақыны төлеуді ғана білдірмейтінін анықтады. Осылайша, берілген несие SPPI критерийіне сәйкес келмейді және топ пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады.

2023 жыл ішінде топ номиналды құнын 1,900,000 мың теңгеге дейін төмендету және Жарғылық капиталдағы 34.73% мөлшеріндегі үлесті жалпы сомасы 2,800,000 мың теңгеге сатып алу арқылы осы қарызды қайта құрылымдауды жүргізді.

Unicorn feed жобасы-Ақмола облысында қуаттылығы жылына 100 000 тоннаға дейінгі құрама жем зауытын салу.

«Iclinic Atyrau медициналық орталығы» ЖШС

2023 жылдың желтоқсан айында топ «Iclinic медициналық орталығы» ЖШС жарғылық капиталына 2,212,000 мың теңге көлемінде салымды жүзеге асырды, осылайша 47% мөлшерінде үлесті сатып алды. Қаржыландыру Атырау қаласындағы ғимаратты реконструкциялауға және салуға және медициналық орталыққа жабдықтар сатып алуға берілді.

Осы активтің әділ құны жарғылық капиталдағы үлесті сатып алу құнына тең деп айқындалды, өйткені сатып алу сәтінен бастап осы инвестицияның нарықтық жағдайларында елеулі өзгерістер болған жоқ.

«Қазақстандық ыстық мырыштау зауыты (ҚЫМЗ)» ЖШС

2023 жылдың қыркүйегінде топ «қазақстандық ыстық мырыштау зауыты» ЖШС (бұдан әрі – «КЗГЦ» ЖШС) жарғылық капиталына 1,215,000 мың теңге мөлшерінде салымды жүзеге асырды, осылайша 49% мөлшерінде үлесті сатып алды. «КЗГЦ» ЖШС жобасы-қуаттылығы жылына 48,000 тонна өнімді ыстық мырыштау зауытын салу.

«Alit Holding» ЖШС

2023 жылғы желтоқсанда компания «Alit Holding» ЖШС-нің жарғылық капиталына ӨӨДТ (төменде) бағдарламасы бойынша 3,300,000 мың теңге мөлшерінде салымды жүзеге асырды, бұл оған 49% мөлшерінде үлесті сатып алуға мүмкіндік берді. Бастапқы инвестициялық Шартқа сәйкес Компания өзінің үлесін жылдық 8% мөлшерлемен сыйақы есептей отырып, инвестиция құны бойынша 7 жылдан кейін сатуға мүмкіндік беретін «пут» опционына құқылы. «Alit Holding» ЖШС негізгі қызметі құрылыс қоспаларын өндіру болып табылады.

Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. Инвестициялар

2017 жылғы ақпанда Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. (бұдан әрі - «KIF») жаңа бас әріптесін тағайындау мақсатында топ пен Verno pe Eurasia GP Limited (бұдан әрі - «Бас серіктес») жауапкершілігі шектеулі серіктестік туралы келісімге (бұдан әрі - «LPA Келісімі») қол қойды.

LPA келісімінің шарттарына сәйкес, KIF-ке инвестициялар бойынша міндеттемелер сомасы келесідей бөлінді:

- «Qazaqstan Investment Corporation» акционерлік қоғамы (100 миллион доллар) – қатысу үлесі 95.24%.
- Verno pe Eurasia GP (5 миллион доллар) – қатысу үлесі 4.76%.

KIF құрудың негізгі мақсаты-негізгі қызметі мақсатты аумақта орналасқан инфрақұрылымдық жобаларды дамытумен байланысты заңды құрылымдардың акционерлік капиталына инвестициялар. KIF қызметін жүзеге асырудың негізгі орны Қазақстан, мекеменің елі – Нидерланды болып табылады.

Топтың қатысуының сипаты мен дәрежесі

KIF-тегі 95% үлесі бар топ LPA келісіміне сәйкес шектеулі серіктес бола отырып, KIF инвестициялық қызметі туралы шешім қабылдауға қатыспайды.

KIF басқарушы компаниясы LPA келісіміне сәйкес инвестициялық саясатпен реттелетін инвестициялық қызмет бойынша шешім қабылдайтын бас серіктес болып табылады. Бас әріптес капитал инвестицияланатын активтерді таңдау еркіндігіне ие және Қордың операциялық қызметіне және инвестициялар объектісінің капиталына, оның ішінде бюджеттер мен негізгі басқару персоналының сыйақыларына қатысты негізгі шешімдер қабылдайды.

LPA келісіміне сәйкес Компания KIF инвестициялары мен қызметіне қатысты мүдделерді қорғау мақсатында Қор менеджерін, бас серіктесті қайта тағайындауға құқылы. Осы LPA келісімінің шеңберінде бас серіктесті қайта тағайындау кезінде белгілі бір шарттар бар, мысалы:

- инвестициялар бойынша міндеттемелердің жалпы сомасының 2% - на тең ақшалай айыппұлдар;
- алдыңғы бас серіктестің құқықтары мен міндеттерін сатып алуға дайын жаңа бас серіктесті табу.

Бұл жағдайлар бас серіктесті қайта тағайындау процесін едәуір қиындатады.

Жоғарыда айтылғандарға сәйкес, ХҚЕС (IFRS) 10 «шоғырландырылған қаржылық есептілік» талаптарына сәйкес, топ 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KIF-ті бақылауды жүзеге асырмайды.

Kif-тің негізгі инвестициялары «Алматы халықаралық әуежайы» АҚ және «ОАЭК» АҚ болып табылады, олар бойынша ақпарат төменде көрсетілген.

«Алматы халықаралық әуежайы» АҚ

KIF Қазақстанның ең ірі қаласы Алматы қаласындағы жалғыз әуежай болып табылатын «Алматы халықаралық әуежайы» АҚ (бұдан әрі – «Алматы әуежайы») акцияларының 15% - иеленеді. Қалған 85% TAV Airports компаниясына тиесілі болды.

Келісім шарттары бойынша KIF 5 жылдан кейін компаниядан шығу опционын ұсынды, TAV Airports нарықтық құннан жоғары баға бойынша үлесті сатып алады. TAV Airports компаниясы осы мәмілені жүзеге асыру үшін жеткілікті қаржылық қамтамасыз етуге ие.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Алматы әуежайына инвестицияның әділ құны 2022 жылғы 31 желтоқсанмен салыстырғанда 12,225,121 мың теңгеге ұлғайды.

«ОАЭК» АҚ

KIF ОАЭК АҚ 4.02% иеленді (2022 жыл: 4.02%). «ОАЭК» АҚ негізгі қызметі Павлодар, Петропавл, Астана қалаларында және Ақмола облысында электр және жылу энергиясын өндіру, беру, бөлу және өткізу болып табылады.

31.12.2023 ж. жағдай бойынша инвестицияның әділ құны қаржыландырудың бекітілген шарттарына сәйкес «ОАЭК» АҚ тарапынан міндеттемелерді өтеу мүмкін еместігіне байланысты 12,689,823 мың теңгеге құнсызданған. Нәтижесінде топ инвестицияның әділ құнын бағалау әдісін өзгерту туралы шешім қабылдады. Бұрын инвестиция опционның құны бойынша бағаланған, жыл соңында дисконтталған ақша ағындары әдісі қолданылған.

Топ алдындағы міндеттемелерді өтеу мүмкін еместігі көбінесе 2022 жылғы наурызда «СевКазЭнерго» АҚ-да және 2022 жылғы қарашада Екібастұз қаласындағы ЖЭО-да болған авариялардың салдарын жоюға байланысты күтпеген капитал салымдарының өсуімен түсіндіріледі.

2023 жылғы 20 қаңтарда «ОАЭК» АҚ акцияларын сатып алу-сату шартына сәйкес Топтың 1.45% мөлшеріндегі тікелей үлесін 3,146,173 мың теңгеге сатып алды.

AITAS LUX S.A.R.L

Aitas LUX S. A. R. L негізгі қызметі бройлер етін өндіру және өңдеу болып табылады. Инвестициялық шарт шеңберінде «пут» опционы көзделген, оған сәйкес топ өзінің акцияларын бастапқы құнынан кемінде жылдық 12% сыйлықақымен сатып алған күннен бастап алты жылдан кейін сатуға құқылы. 2023 жыл ішінде Aitas Lux S. A. R. L кері сатып алу туралы келісімдер шеңберінде 3,548,610 мың теңге сомасына топтың 327 акциясын сатып алуды жүзеге асырды. Мәміле нәтижесінде топтың үлесі 7.14% - дан 3.91% - ға дейін төмендеді.

«Прима Құс» ЖШС

2023 жыл ішінде топ «Прима Құс» ЖШС жарғылық капиталына 3,000,000 мың теңге көлемінде салымды жүзеге асырды, осылайша 12.7% мөлшерінде үлесті сатып алды. «Прима Құс» ЖШС-бройлер етін өндіру және өңдеу бойынша тұйық циклді құс кешені.

Топ бұл сатып алуды «Жұмыспен қамтудың жол картасы 2020-2021» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде қаржыландырды. Осы активтің 2,287,308 мың теңге мөлшеріндегі әділ құны жылдық 17.2% нарықтық мөлшерлемені пайдалана отырып айқындалды. Осы активті бастапқы тану кезінде топ мемлекеттік субсидияны пайдалану ретінде 712,692 мың теңге мөлшеріндегі дисконтты мойындады (15-ескертпе).

2023 жылғы шілдеде топ 3,103,350 мың теңгеге 12.7% мөлшерінде үлесті сатты. қатысу үлесін сатып алу-сату шартына сәйкес, нәтижесінде мемлекеттік субсидия бойынша міндеттемелерді ұлғайтты (15-ескертпе).

Қарыздық қаржы құралдары

Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын өзге де борыштық қаржы активтері жылдық 8% - дан 12.06% - ға дейінгі номиналды мөлшерлемелері бар клиенттерге берілген қарыздармен ұсынылған. Топ осы қарыздық қаржы құралдары бойынша ақша ағындары тек негізгі қарыздың төлемдері мен төленбеген негізгі қарыздың есептелген сыйақысы ғана емес екенін анықтады. Осылайша, бұл қаржы құралдары SPPI өлшемшартына сәйкес келмейді және топ пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады. Борыштық қаржы құралдарының әділ құны жылдық 14.01% - дан 26.67% - ға дейінгі нарықтық ставкаларды пайдалана отырып айқындалды (2022 жылы: жылдық 15.38% - дан 28.35% - ға дейін).

2023 жыл ішінде топ жылдық 8% мөлшерлеме бойынша жалпы сомасы 7,500,000 мың теңгеге ӨӨДТ (төмен) бағдарламасы бойынша екі қарыз берді. Бұл қарыздарды топ пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жіктеді. 6,066,734 мың теңге мөлшеріндегі әділ құн жылдық 15.19% және 15.36% нарықтық ставкаларды пайдалана отырып айқындалды.

2022 жыл ішінде топ жылдық 13.1% мөлшерлеме бойынша 2,201,000 мың теңге сомасына қарыз берді. Бұл қарыз топпен пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жіктелді. 1,708,006 мың теңге мөлшеріндегі әділ құн жылдық 20.48% нарықтық мөлшерлемені пайдалана отырып айқындалды.

Өңдеу өнеркәсібін дамыту тұжырымдамасы (ӨӨДТ)

Қазақстан Республикасының 2023-2029 жылдарға арналған егіні Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі ұлттық даму жоспарының қойылған міндеттерін орындау мақсатында әзірленді. Мәселен, өнеркәсіп секторларында мамандандырылған факторлар мен нарықтық жағдайлар жасау жөніндегі міндеттерді шешу үшін өңдеуші өнеркәсіп өндірушілерін мемлекеттік ынталандыру шараларының құралдарын, оның ішінде бәсекеге қабілеттілікті арттыру туралы Келісім шеңберінде пакеттік шешімдерді кеңейту көзделген.

Шағын және орта бизнестің өсуі мен дамуы үшін мүмкіндіктерді кеңейту жөніндегі міндеттерді практикалық іске асыру мемлекеттік ынталандыру бағдарламалары мен шараларының атаулылығын кеңейту және арттыру арқылы бизнесті қаржыландыруға қолжетімділікті арттыруға бағытталған шаралар арқылы жүзеге асырылатын болады. Осы тұжырымдаманы іске асыру мақсатында серіктестер жаңа инвестициялық саясат пен серіктестік туралы келісімді бекітті, онда жауапкершілігі шектеулі серіктес 20,000,000 мың теңге мөлшерінде жиынтық соманы жүзеге асыруға тиіс және жауапкершілігі шектеулі серіктестің жарнаны жүзеге асыру жөніндегі міндеттемесінің үлесі 100% - ға тең.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ӨӨДТ бағдарламасын іске асыру үшін топтың жарғылық капиталы 35,000,000 мың теңгеге ұлғайтылды (16-ескертпе).

2023 жыл ішінде топ осы бағдарлама бойынша «Alit Holding» ЖШС және «КаспиМунайКапитал» ЖШС үлесіне инвестиция салды, олардың әділ құны жоғары болды.

Клиенттерге берілген заемдар бойынша бастапқы тану күніне нарықтық пайыздық мөлшерлемені айқындауға арналған жорамалдар 12-ескертпеде ашылған.

Қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындардағы қатысу үлестері

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 30 қыркүйектегі (аудиттелмеген) және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы (аудиттелмеген) жағдай бойынша әділ құны 2,000,000 мың теңгеден асатын қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға қомақты инвестициялар бойынша жалпыланған қаржылық ақпарат берілген, ол осы кәсіпорындардың жеке қаржылық есептілігінде ұсынылған:

мың теңге	«Астана Газ ҚМГ» АҚ	«Baikonyr Solar» ЖШС	«КТК Service» ЖШС	«EPG PROMETHEUS SCHOOL» ЖШС
	50.0%	49.0%	49.0%	26.6%
Қатысу үлесі (пайызбен)	Бірлескен кәсіпорын	Бірлескен кәсіпорын	Бірлескен кәсіпорын	Бірлескен кәсіпорын
	Қазақстан	Қазақстан	Қазақстан	Қазақстан
	Республикасы	Республикасы	Республикасы	Республикасы
2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша (тыңдалмаған)				
Ұзақ мерзімді активтер	234,225,581	21,178,461	5,223,039	5,078,751
Ағымдағы активтер	17,433,643	23,104,989	4,357,907	773,815
- оның ішінде ақшалай қаражат және олардың баламалары	3,322,782	966,261	127,834	185,442
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(170,546,560)	-	(669,065)	(3,619,964)
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(165,852,018)	-	(671,863)	(3,216,564)
Ағымдағы міндеттемелер	(30,399,823)	(14,866,079)	(7,448,936)	(1,432,126)
2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айда (тыңдалмаған):				
Кіріс	25,205,261	3,291,795	3,755,811	1,473,072
Таза пайда/(таза шығын)	1,734,929	447,222	(1,110,671)	45,476
Кезең ішіндегі жалпы жиынтық табыс/(залал)	1,734,929	447,222	(1,110,671)	45,476
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша (аудиттелмеген)				
Ұзақ мерзімді активтер	244,150,466	22,210,267	5,383,385	4,917,664
Ағымдағы активтер	11,198,166	23,153,926	4,847,542	448,538
- оның ішінде ақшалай қаражат және олардың баламалары	7,123,293	417,884	128,082	63,272
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(175,951,965)	-	(269,811)	(3,667,357)
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(171,485,141)	-	-	(3,263,957)
Ағымдағы міндеттемелер	(30,418,755)	(15,362,236)	(6,426,800)	(810,747)
2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айда (тыңдалмаған):				
Кіріс	33,739,019	3,274,422	3,752,373	1,110,385
Таза пайда/(таза шығын)	671,861	(495,366)	61,358	(103,242)
Кезең ішіндегі жалпы жиынтық табыс/(залал)	671,861	(495,366)	61,358	(103,242)

мың теңге	Unicorn Feed Чек	«Iclinic Atyrau медициналық орталығы» ЖШС	CITIC KAZYNA Investment Fund L.P.	«EMC Agro» ЖШС
Қатысу үлесі (пайызбен)	34.7%	47%	49.9%	24.47%
	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан	Қауымдастырылған кәсіпорын	Қауымдастырылған кәсіпорын Қазақстан
Тіркеу елі	Республикасы Қазақстан	Республикасы Қазақстан	Кайман Аралдары Қытай/ Қазақстан Республикасы	Республикасы Қазақстан
Қызметті жүзеге асыру орны	Республикасы	Республикасы		Республикасы
2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша (тыңдалмаған):				
Ұзақ мерзімді активтер	1,259,769	2,390,533	31,089,464	22,375,332
Ағымдағы активтер	6,286,109	337,066	1,357,879	10,197,057
- оның ішінде ақшалай қаражат және олардың баламалары	4,595,762	20,800	894,505	5,137,860
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(2,316,776)	862,835	(930,804)	(11,822,530)
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	-	862,835	-	(10,959,086)
Ағымдағы міндеттемелер	(1,350,923)	969,481	-	(2,981,456)
2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айда (тыңдалмаған):				
Кіріс	-	1,734,581	(15,795)	9,647,007
(Таза шығын)/таза пайда	(146,950)	764,613	(53,749)	1,049,406
Жалпы жиынтық табыс/(шығын)	(146,950)	764,613	(53,749)	1,049,406
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша (аудиттелмеген):				
Ұзақ мерзімді активтер	5,075,153	1,536,940	32,679,733	18,492,683
Ағымдағы активтер	63,407	649,655	15,117,785	10,273,025
- оның ішінде ақшалай қаражат және олардың баламалары	33	101	13,699,912	5,107,659
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(4,707,683)	(168,602)	(15,088,794)	(8,495,266)
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(4,707,683)	(168,602)	-	(7,631,821)
Ағымдағы міндеттемелер	(683,748)	(1,015,933)	-	(5,553,984)
2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айда (тыңдалмаған):				
Кіріс	11,777	-	2,280,722	11,546,247
(Таза шығын)/таза пайда	(330,815)	(202,247)	2,059,746	4,074,369
Жалпы жиынтық табыс/(шығын)	(330,815)	(202,247)	2,059,746	4,074,369

мың теңге	«Alit Holding» ЖШС	ADM KCRF L.P	«КазМясо» ЖШС	Kazakhstan Growth Fund L.P.
Қатысу үлесі (пайызбен)	49%	49.5%	49.0%	49.5%
	Қауымдастырылған кәсіпорын	Қауымдастырылған кәсіпорын	Қауымдастырылған кәсіпорын	Қауымдастырылған кәсіпорын
	Қазақстан Республикасы	Нидерланды Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы	Нидерланды Қазақстан Республикасы
Қызметті жүзеге асыратын және тіркейтін ел				
2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша (тыңдалмаған):				
Ұзақ мерзімді активтер	950	5,589,724	4,913,880	7,111,388
Ағымдағы активтер	3,427,212	1,000,689	4,999,648	639,490
- оның ішінде ақшалай қаражат және олардың баламалары	3,373,668	999,893	438,420	149,136
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	118,824	-	(1,974,123)	-
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	-	-	(1,959,135)	-
Ағымдағы міндеттемелер	8,827	(907,623)	(6,522,254)	(43,959)
Кіріс	-	948,940	226,848	42
(Таза шығын)/ таза пайда	568,476	934,191	596,199	(41,457)
Жалпы жиынтық табыс/(шығын)	568,476	934,191	596,199	(41,457)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша (аудиттелмеген):				
Ұзақ мерзімді активтер	-	5,885,838	3,980,416	-
Ағымдағы активтер	-	104,575	4,072,723	8,376,158
- оның ішінде ақшалай қаражат және олардың баламалары	-	103,833	1,114	988,735
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	-	-	(1,922,927)	--
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	-	(6,541)	(1,907,938)	(29,244)
Ағымдағы міндеттемелер	-	5,885,838	(4,097,309)	-
Кіріс	-	-	166,502	11
(Таза шығын)/ таза пайда	-	(1,156,305)	2,055,458	(3,116,489)
Жалпы жиынтық табыс/(шығын)	-	(1,156,305)	2,055,458	(3,116,489)

Топ ХКЕС (IFRS) 9 сәйкес пайда немесе шығын арқылы қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестицияларды әділ құн бойынша есепке алады, өйткені ол венчурлық инвестицияларға мамандандырылған ұйымдар үшін қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды есепке алу үшін үлестік қатысу әдісін қолдану қажеттілігінен босатуды пайдаланады.

Топтың негізгі қызметі капитал құнының өсуінен пайда мен пайда алу мақсатында инвестициялау болып табылады. Топтың әр инвестициясына қатысты шығу стратегиясы бар. Топтың инвестициялық қызметі топтың еншілес ұйымдары арқылы жүзеге асырылады. Топтың инвестициялық қызметке қатысты белгіленген бақылау және есеп беру жүйесі бар. Сондай-ақ, топта Инвестициялық департамент және тәуекелдерді басқару департаменті жұмыс істейді, оның функцияларына топтың инвестициялық қызметін басқару, соның ішінде Топ басшылығы мен Директорлар кеңесіне есеп беру кіреді. Сонымен қатар, топтың инвестициялық объектілері тәуелсіз бизнес-білім беру болып табылады, олардың операциялық қызметіне топ Инвестициялар объектілерін бақылаусыз шектеулі қатысады.

Осылайша, топ венчурлық инвестицияларға мамандандырылған ұйымның анықтамасына сәйкес келеді деп санайды және қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды есепке алу үшін үлестік қатысу әдісін қолдану қажеттілігінен босатуды қолданады.

12 Клиенттерге берілген қарыздар

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздар	16,716,223	5,539,436
Шығынға арналған бағалау резерві	(724,245)	(170,773)
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздардың жиыны	15,991,978	5,368,663

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топта клиенттерге берілген қарыздар бойынша өтелмеген қалдықтар болған жоқ, олар меншікті капиталдың 10% - дан астамын құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: клиенттерге берілген қарыздар бойынша өтелмеген қалдықтар болған жоқ, олар меншікті капиталдың 10% - дан астамын құрады).

2023 жыл ішінде топ клиенттерге жылдық 8% - дан 12,06% - ға дейінгі сыйақы мөлшерлемелерімен және 2024-2030 жылдары өтеу мерзімімен 12,937,000 мың теңге (2022 жыл: 4,627,258 мың теңге) мөлшерінде қарыз берді. Бастапқы тану кезінде бұл қарыздар жылдық 12.95% – 16.15% дисконттаудың нарықтық мөлшерлемесін пайдалана отырып, қарыздар бойынша шарттық ақша ағындарын дисконттау жолымен есептелген әділ құн бойынша танылды (2022 жыл: жылдық 13.31% – 21.74%). Топ бастапқы тану кезінде 1,822,442 мың теңге (2022 жыл: 786,771 мың теңге) мөлшерінде дисконт түріндегі залалды және мемлекеттік субсидияны пайдалану ретінде 232,349 мың теңге мөлшерінде дисконтты мойындады. Номиналды құны 4,000,000 мың теңге және жылдық 10,8% пайыздық мөлшерлемен «Altai Mai» ЖШС берген қарыз бойынша 232,349 мың теңге мөлшерінде Дисконт танылды. Қарыз «Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» бағдарламасы негізінде әзірленген агроөнеркәсіптік кешеннің (АӨК) инвестициялық жобаларын қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасының шарттарына сәйкес берілді. Бұл қарыз бастапқы тану кезінде 13.66% дисконттаудың нарықтық мөлшерлемесін қолдана отырып, әділ құн бойынша көрсетілді (15-ескертпе).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген қарыздар номиналды құны 6,375,000 мың теңге және ӨӨДТ бағдарламасын іске асыру үшін берілген жылдық 8% пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздарды қамтыды (11-ескертпе). Бұл қарыздар бастапқы тану кезінде 14.71% - дан 16.88% - ға дейінгі нарықтық дисконттау ставкаларын қолдана отырып, әділ құн бойынша көрсетілді. Бастапқы тану кезіндегі әділ құн мен осы қарыздардың номиналды құны арасындағы айырмашылық 1,578,726 мың теңгені құрады.

Топ берілген несиелерді бастапқы тану күніндегі нарықтық пайыздық мөлшерлемені анықтау үшін келесі болжамдарды қолданды:

- тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемелер Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі шығарған ұзақ мерзімді облигациялардың кірістілігі негізінде айқындалды;
- несиелік тәуекел үшін тиісті саланың сыйлықақысы.

Жоғарыда келтірілген бағалаулардағы өзгерістер клиенттерге берілген заемдар бойынша шығындар бойынша бағалау резервіне әсер етуі мүмкін

	2023 ж.		
	12 айлық күтілетін несиелік шығындар	Кредиттік-күнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Барлығы
мың теңге			
Кезең басындағы жағдай бойынша шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы	170,773	-	170,773
2 кезеңге ауыстыру	(80,284)	80,284	-
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша бағалау резервін таза өзгерту	222,976	330,496	553,472
Кезең соңындағы жағдай бойынша шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы	313,465	410,780	724,245

	2022 ж.	
	12 айлық күтілетін несиелік шығындар	Барлығы
мың теңге		
Кезең басындағы жағдай бойынша шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы	-	-
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша бағалау резервін таза өзгерту	170,773	170,773
Кезең соңындағы жағдай бойынша шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы	170,773	170,773

Осы кредиттер бойынша қамтамасыз ету ретінде жер учаскелері ұсынылды, жылжымайтын мүлік немесе осы кредиттер BB+ - тен B+ - ке дейінгі кредиттік рейтингі бар сақтандыру ұйымдарымен сақтандырылды.

2023 жыл ішінде қаржылық жағдайдың нашарлауына байланысты қарыздардың жалпы баланстық құны 1,885,461 болатын екі қарыз алушы кредиттік тәуекелдің 1-кезеңінен 2-кезеңіне ауыстырылды, бұл күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін одан әрі 330,496 мың теңгеге ұлғайтуға әкеп соқтырды.

13 Инвестициялық қаржылық активтер

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін инвестициялық борыштық құралдар	8,192,773	2,398,404
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық борыштық құралдар	73,072	417,200
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық борыштық құралдар	430,751	400,953
Инвестициялық қаржы активтерінің жиыны	8,696,596	3,216,557
	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері		
ҚР ҚАРЖЫ МИНИСТРЛІГІ	2,217,821	-
«Home Credit Bank» АҚ	2,150,155	-
ЕАДБ	1,009,685	-
Барлығы	5,377,661	-
РОСІ-активтер		
«First Heartland Jusan Bank» АҚ облигациялары (РОСІ-активтер)	2,815,112	2,398,404
Барлығы РОСІ-активтер	2,815,112	2,398,404
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтерінің барлығы	8,192,773	2,398,404

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын инвестициялық бағалы қағаздар бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған құралдарға қатысты «First Heartland Jusan Bank» АҚ облигацияларын қоспағанда, кредиттік тәуекелдің 1-кезеңіне жатады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын инвестициялық борыштық құралдар 2032 жылға дейінгі өтеу мерзімі және 0.01% номиналды мөлшерлемесі бар корпоративтік облигациялармен ұсынылды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша есепке алынатын инвестициялық борыштық құралдар Өзге жиынтық табыс арқылы Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық міндеттемелерімен ұсынылған және өтеу мерзімі 2045 жылға дейін және купондық мөлшерлемесі 6.5% болатын 1-кезеңге айқындалған.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв елеулі емес және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмеген.

14 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған 40,150,736 мың теңге мөлшеріндегі борыштық бағалы қағаздар (2022 жылғы 31 желтоқсан: 40,150,736 мың теңге) талап етілгенге дейін өтеу мерзімі бар және жылдық 0.01% купондық сыйақысы бар белгіленбеген облигациялармен ұсынылған. Облигациялардың жалпы айналым мерзімі - 15 жыл. Тартылған ақшалай қаражат «АстанаГаз ҚМГ» АҚ қатысу үлесінің 50% сатып алуға бағытталды (11-ескертпе).

Жұмыспен қамтудың 2020 - 2021 жылдарға арналған Жол картасы шеңберінде агроөнеркәсіптік кешен жобаларын қаржыландыру мақсатында топтың директорлар кеңесінің 2021 жылғы 29 маусымдағы күндізгі отырысының шешімімен (№10/21 хаттама) жалпы сомасы 33,700,000 мың теңгеге екі траншпен облигациялар шығару шарттары бекітілді. 2021 жылғы 27 қазанда «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ мен топ арасында қазақстандық қор биржасында айналыс мерзімі 10 жыл және жылдық 7.1% белгіленген сыйақы мөлшерлемесімен 12,800,000 мың теңге сомасына бірінші транш шеңберінде топтың облигациясын сатып алу-сату бойынша мәміле жүзеге асырылды. Осы міндеттемелер бойынша тиімді мөлшерлеме жылдық 11.76% құрады. Шығарылған облигациялар бойынша міндеттемелердің баланстық құны 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 10,005,236 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 9,781,569 мың теңге).

15 Мемлекеттік субсидиялар

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Жыл басындағы қалдық	2,344,860	1,423,476
Қарыз алушыларға қарыздар берілгеннен кейін мемлекеттік субсидияны пайдалану (11, 12-ескертпе)	(945,041)	-
Қарызды мерзімінен бұрын өтегеннен кейін мемлекеттік субсидия бойынша міндеттемені ұлғайту (11-ескертпе)	712,692	1,063,732
Мемлекеттік субсидияның амортизациясы	(223,942)	(142,348)
Жыл соңындағы қалдық	1,888,569	2,344,860

Топ «Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» мемлекеттік бағдарламасын іске асыру мақсатында облигациялар шығару арқылы берілген пайда сомасын мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттеме ретінде көрсетті (14-ескертпе). Топ қарыздар бойынша сыйақының төмен мөлшерлемесін белгілеу арқылы түпкілікті қарыз алушылар алдында пайданы бөлу жөніндегі міндеттемені көтереді.

2023 жыл ішінде топ бұрын берілген қарыздарды мерзімінен бұрын өтеуге байланысты мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттемелерді 712,692 мың теңге сомасына ұлғайтты (2022 жыл: 1,063,732 мың теңге).

16 Акционерлік капитал

(а) Шығарылған капитал

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығаруға рұқсат етілген акционерлік капиталға 55,000,000 жай акциялар кіреді, (2022 жылғы 31 желтоқсан: 55,000,000). Шығарылған және төленген акционерлік капитал 53,585,003 жай акциялардан тұрады, (2022 жылғы 31 желтоқсан: 53,550,003), оның ішінде жалпы құны 35,000,000 мың теңге болатын 35,000 жай акциялар, топ директорлар Кеңесінің шешіміне сәйкес 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезең ішінде орналастырды (23 ақпандағы №02/23 хаттама 2023 жыл) (ескертпе 11).

Жай акциялардың иелері жарияланған кезде дивидендтер алуға құқылы, сонымен қатар топ акционерлерінің жылдық және жалпы жиналыстарында бір акцияға бір дауыс беруге құқылы.

(б) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания акционерлерінің топ резервтерін бөлу құқығы, егер таза табысты бөлу топтың төлем қабілетсіздігіне немесе дәрменсіздігіне әкеп соқпаса, жинақталған залал болған жағдайда, ХҚЕС стандарттарына сәйкес дайындалған қаржылық есептілікте көрсетілген бөлінбеген пайда мөлшерімен немесе ағымдағы жылғы таза пайда сомасымен шектеледі. топтың меншікті капиталы бөлу нәтижесінде теріс болады. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес есепті күндегі жағдай бойынша бөлуге қолжетімді қаражаттың жалпы көлемі 65,864,017 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 63,817,108 мың теңге).

2023 жыл ішінде 1,775,718 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді, бұл бір акцияға 33.14 теңгені құрады (2022 жылы: 1,089,814 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді, бұл бір акцияға 20.35 теңгені құрады).

(в) Жай акциялардың баланстық құны

Қазақстан қор биржасындағы листинг қағидаларына (бұдан әрі - «қағидалар») сәйкес топ қағидаларға сәйкес жай акциялардың баланстық құнын ашады:

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Жай акциялардың баланстық құны	3.98	3.29

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай акцияның баланстық құнын есептеу топ үшінші тараптарға өткізе алмайтын материалдық емес активтер сомасына азайтылған шоғырландырылған капитал сомасы ретінде 53,585,003 (2022 жылғы 31 желтоқсан: 176,305,805 мың теңге) айналыстағы жай акциялар санына бөлінген 21 3,373,693 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 176,305,805 мың теңге) сомасында жүргізіледі: 53,550,003 акция).

17 Қаржы құралдарының тәуекелдерін басқару

Тәуекелдерді басқару топ қызметінің негізінде жатыр және топтың операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, несиелік тәуекел және өтімділік тәуекелі топтың өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдері болып табылады.

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты мен процедуралары

Тәуекелдерді басқару тобының саясаты топқа жататын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері нарықтық жағдайдың өзгеруін және пайда болған үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару саясаты мен процедураларын мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты.

Басқарма тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды мониторингтеу және енгізу үшін жауапты болады, сондай-ақ топтың тәуекелдердің белгіленген шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекелдер қызметі басшысының міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау, басқару және есеп беру бойынша жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылауды жүзеге асыру кіреді. Ол тікелей Басқарма Төрағасына және жанама түрде Директорлар кеңесіне есеп береді.

Ұйым шеңберінде сыртқы және ішкі қауіп факторлары анықталады және басқарылады.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел-бұл нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және нақты өзгерістерге және нарықтық бағалар мен валюта бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті-қабылданған тәуекел үшін алынған кірісті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлерден асып кетпеуін басқару және бақылау.

(i) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі-бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру тәуекелі. Топқа нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуы оның қаржылық жағдайы мен ақша ағындарына әсер етеді. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ оны төмендетуі мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелердің күтпеген өзгеруі жағдайында шығындардың пайда болуына әкелуі мүмкін.

Келесі кесте 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелерді көрсетеді.

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер

Осы сыйақы мөлшерлемелері тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеуге шамамен кірістілікті көрсетеді.

	2023 ж.		2022 ж.	
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	
	Теңге	АҚШ Доллары	Теңге	АҚШ Доллары
Пайыздық активтер				
Қаражат және олардың баламалары	14.26	0.72	15.0	0.4
Клиенттерге берілген қарыздар	14.75	-	15.2	-
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша				
- қарыз құралдары	15.66	-	18.98	-
Инвестициялық қаржылық активтер	15.91	4.3	18.0	6.5
Пайыздық міндеттемелер				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	11.8	-	11.8	-

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруіне таза пайда немесе шығын мен капиталдың сезімталдығын талдау (2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданылатын позициялар негізінде жасалған және кірістілік қисықтарының 100 базистік пунктке ұлғаю немесе өсу жағына параллель ығысуының оңайлатылған сценарийі пайыздық мөлшерлемені төмендету) келесідей ұсынылуы мүмкін.

	2023 ж.		2022 ж.	
	Пайда немесе шығын	Меншікті капитал	Пайда немесе шығын	Меншікті капитал
мың теңге				
Ставкалардың төмендеуіне қарай 100 базистік пунктке параллель ауысу	-	44,176	-	74,017
Ставкалардың өсуіне қарай 100 базистік пунктке параллель ауысу	-	(53,291)	-	(64,162)

(ii) Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар. Валюталық тәуекел-бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	АҚШ Доллары	Еуро	Теңге	Барлығы
АКТИВТЕР				
Қаражат және олардың баламалары	12,349,659	45	56,603,602	68,953,306
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша				
- қарыз құралдары	-	-	20,131,729	20,131,729
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	15,991,978	15,991,978
Инвестициялық қаржылық активтер	2,648,571	-	6,048,025	8,696,596
Өзге қаржы активтері	-	-	5,130	5,130
Барлық қаржылық активтер	14,998,230	45	98,780,464	113,778,739
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	(50,155,972)	(50,155,972)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	(10,396)	(10,396)
Барлық қаржылық міндеттемелер	-	-	(50,166,368)	(50,166,368)
Таза позиция	14,998,230	45	48,614,096	63,612,371

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	АҚШ Доллары	Еуро	Теңге	Барлығы
АКТИВТЕР				
Қаражат және олардың баламалары	10,816,775	40	39,993,044	50,809,859
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша				
- қарыз құралдары	-	-	20,863,378	20,863,378
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	5,368,663	5,368,663
Инвестициялық қаржылық активтер	400,953	-	2,815,604	3,216,557
Өзге қаржы активтері	-	-	158,936	158,936
Барлық қаржылық активтер	11,217,728	40	69,199,625	80,417,393
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	(49,932,305)	(49,932,305)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	(545,273)	(545,273)
Барлық қаржылық міндеттемелер	-	-	(50,477,578)	(50,477,578)
Таза позиция	11,217,728	40	18,722,047	29,939,815

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Теңгеге қатысты АҚШ доллары бағамының 20% өсуі	2,399,717	1,794,836

Теңге бағамының төмендеуі, келесі кестеде көрсетілгендей, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесі валюталарға қатысты меншікті капиталдың және пайданың немесе залалдың бұдан әрі сипатталған ұлғаюына әкеп соқтырар еді. Бұл талдау салықтарды шегергенде жүргізілді және топтың көзқарасы бойынша есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді мүмкін болатын валюта бағамдарының өзгеруіне негізделген. Талдау барлық басқа айнымалылар, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады дегенді білдіреді.

2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұрын аударылған валюталарға қатысты теңге бағамының өсуі барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалған жағдайда кері әсер етеді.

(в) Басқа баға тәуекелдері

Басқа баға тәуекелдері-мұндай өзгерістер осы нақты құралға немесе оның эмитентіне тән факторларға байланысты болғанына қарамастан, нарықтық бағалардың өзгеруі нәтижесінде (сыйақы мөлшерлемесінің немесе валюталық тәуекелдің өзгеру тәуекелінің әсерінен туындаған өзгерістерден басқа) немесе қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының ауытқу тәуекелдері нарықтағы барлық ұқсас қаржы құралдарына әсер ететін факторлар. Басқа баға тәуекелдері топтың тікелей инвестициялар қорларына салған инвестицияларына байланысты пайда болады, олардың бағасы осындай тікелей инвестициялар қорларының артында тұрған компанияларды бағалауға негізделген.

Топ ұзақ мерзімді перспективада олардың өсуінен пайда алу үшін осындай қаржылық активтерге инвестиция салады. Барлық инвестициялар капиталды жоғалту қаупін тудырады. Барлық жеке капитал қорлары және оларға тиісті Инвестициялар аталған Инвестициялар жасалатын экономика салаларына тән тәуекелдерге ұшырайды. Сонымен қатар, аталған инвестициялар үшін қалыптасқан нарықтар жоқ, сондықтан олар өтімді емес болып саналады.

Топ негізінен баға тәуекелдерін төмендету мәселелерінде жеке капитал қорларының басшылығына сүйенеді. Жеке капитал қорларының басшылығы инвестициялау туралы шешім қабылдағанға дейін шаруашылық және операциялық мәмілелерді мұқият іріктеу және талдау арқылы аталған тәуекелдерді азайтады және тиісті компаниялардың басшылығымен үнемі байланыста болады. Токсанына бір рет топ жеке капитал қорлары басшылығы қызметінің нәтижелері туралы есеп алады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топқа 2023 жылғы 3 тоқсандағы тікелей инвестициялар қоры басшылығы қызметінің нәтижелері туралы осы есептер қолжетімді.

Пайдаға, сондай-ақ топтың капиталына оның қаржылық инвестицияларының әділ құнының өзгеруі әсер етеді. Мысалы, инвестициялардағы акциялар бағасының 10% - ға өсуі 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде пайда мен капиталды 15,314,033 мың теңгеге ұлғайтады (2022 жылы: 15,006,430 мың теңге). Көрсетілген бағалардың 10% - ға төмендеуі шамасы бойынша тең, бірақ белгісі бойынша кері әсерге ие болар еді.

Сондай-ақ, пайда мен шығынға, сондай-ақ топтың капиталына пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын оның борыштық қаржы құралдарының әділ құнының өзгеруі әсер етеді. Мысалы, дисконттау мөлшерлемесінің 1% - ға ұлғаюы 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін пайда мен капиталды 433,819 мың теңгеге азайтар еді (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 593,760 мың теңге). Көрсетілген ставкалардың 1% - ға төмендеуі шамасы бойынша тең, бірақ белгісі бойынша кері әсер етеді.

(г) Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел-бұл қарыз алушының немесе топтың контрагентінің міндеттемелерді орындамауынан туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Топ кредиттік тәуекелді (танылған қаржы активтері және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы, сондай-ақ функцияларына кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингі кіретін инвестициялық комитет құру арқылы басқарады. Инвестициялық саясатты Басқарма қарайды және бекітеді.

Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі, әдетте, олар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржы активтерінің құнында және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал несиелік тәуекелді төмендету үшін маңызды емес. Есепті күндегі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
АКТИВТЕР		
Қаражат және олардың баламалары	68,953,306	50,809,859
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша		
- қарыз құралдары	20,131,729	20,863,378
Клиенттерге берілген қарыздар	15,991,978	5,368,663
Инвестициялық қаржылық активтер	8,696,596	2,799,357
Өзге қаржы активтері	5,130	158,936
Тәуекелдің барлық максималды деңгейі	113,778,739	80,000,193

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу

Бұдан әрі кестелерде келтірілген ақпаратты ашу қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер туралы ақпаратты қамтиды:

- Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынады; немесе
- қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынғанына қарамастан, ұқсас қаржы құралдарына қолданылатын заңды түрде жарамды өзара есеп айырысу туралы Бас келісімнің немесе ұқсас келісімдердің мәні болып табылады.

Ұқсас келісімдерге туынды құралдарды клирингтік келісімдер, «РЕПО» мәмілелеріне арналған Жаһандық бас келісімдер және бағалы қағаздарды қарызға беру туралы жаһандық бас келісімдер жатады. Ұқсас қаржы құралдарына туынды қаржы құралдары, «РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, қарыз алу және бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер жатады. Қарыздар мен депозиттер сияқты қаржы құралдары туралы ақпарат қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есептелген жағдайларды қоспағанда, бұдан әрі кестелерде ашылмайды.

Бұрын аталған своп және туынды қаржы құралдары дилерлерінің халықаралық қауымдастығының (ISDA) өзара есеп айырысу туралы бас келісімдері және осыған ұқсас өзара есеп айырысу туралы бас келісімдер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есеп айырысу критерийлеріне сәйкес келмейді. Себебі, олар топтың немесе оның контрагенттерінің дефолты, төлем қабілетсіздігі немесе банкроттығы жағдайында ғана заңды түрде жарамды болып табылатын танылған сомаларды өзара есепке алу құқығын жасайды. Сонымен қатар, топ пен оның контрагенттері қарызды өзара есеп айырысу арқылы шешуге немесе активті іске асыруға және міндеттемені бір уақытта орындауға ниетті емес.

Бұдан әрі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есеп айырысу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және осыған ұқсас келісімдердің нысанасы болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер көрсетілген:

мың теңге қаржы активтерінің/міндеттемелерінің түрлері	Танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есептелген	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте есептелмеген тиісті сомалар		Таза сома
		танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржы құралдары (ақшалай емес қамтамасыз етуді қоса алғанда)	Ақшалай қамтамасыз ету (алынған)/ кепілге берілген	
Қаржылық активтер						
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз «кері репо» мәмілелері	38,073,443	-	38,073,443	38,073,443	-	

Бұдан әрі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есеп айырысу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және осыған ұқсас келісімдердің нысанасы болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер көрсетілген:

мың теңге қаржы активтерінің/міндеттемелерінің түрлері	Танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есептелген	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте есептелмеген тиісті сомалар		Таза сома
		танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржы құралдары (ақшалай емес қамтамасыз етуді қоса алғанда)	Ақшалай қамтамасыз ету (алынған)/ кепілге берілген	
		Қаржылық активтер				
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз «кері РЕПО» мәмілелері	38,428,737	-	38,428,737	(38,428,737)	-	

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған және бұрын келтірілген кестелерде ашылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте мынадай негізде бағаланады:

- «РЕПО» мәмілелерінің, «кері РЕПО» мәмілелерінің, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдердің нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелер – амортизацияланған құн. Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есептелетін бұрын келтірілген кестелерде ұсынылған сомалар ұқсас негізде бағаланады.

(д) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі-бұл топтың қаржылық міндеттемелерді орындауда қиындықтарға тап болу қаупі, ол бойынша есеп айырысу ақша қаражатын немесе басқа қаржылық активті беру арқылы жүзеге асырылады. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері сәйкес келмеген кезде пайда болады. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкестік және/немесе бақыланатын сәйкессіздік өтімділік тәуекелін басқарудың негізгі сәті болып табылады. Жүргізілетін операциялардың әртүрлілігіне және соған байланысты белгісіздікке байланысты активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкестік қаржы институттары үшін әдеттегі тәжірибе болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, алайда шығындар қаупін арттырады. Топ өтеу мерзімдері басталған кезде барлық міндеттемелерді орындау үшін қажетті қаражаттың тұрақты болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін қолдайды. Өтімділікті басқару саясатын Басқарма қарайды және бекітеді.

Топ міндеттемелермен байланысты және белсенді нарықта тізімделмеген, сондықтан өтімді емес деп саналатын жеке капитал қорларына инвестиция салады. Топ байланысты міндеттемелерге сәйкес, жеке капитал қорлары міндеттемелерді орындауды талап ете алады, тиісті хабарлама мерзімі орта есеппен 10 күнді құрайды. Мұндай талаптардың мөлшері кез-келген уақытта қолда бар ақша қаражаттары мен олардың баламаларынан асып кетуі мүмкін.

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жастан бастап және одан да көп	Түсім жиыны/(Сіз болу)	Баланстық құн
Туынды емес міндеттемелер						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	(908,800)	(3,635,200)	(15,526,400)	(60,221,136)	(50,155,972)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(10,396)	-	-	-	(10,396)	(10,396)
Барлық міндеттемелер	(40,161,132)	(908,800)	(3,635,200)	(15,526,400)	(60,231,532)	(50,166,368)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(11,159,266)	-	-	-	(11,159,266)	-

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жастан бастап және одан да көп	Түсім жиыны/(Сіз болу)	Баланстық құн
Туынды емес міндеттемелер						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	(908,800)	(3,635,200)	(16,435,200)	(61,129,936)	(49,932,305)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(545,273)	-	-	-	(545,273)	(545,273)
Барлық міндеттемелер	(40,696,009)	(908,800)	(3,635,200)	(16,435,200)	(61,675,209)	(50,477,578)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(13,110,185)	-	-	-	(13,110,185)	-

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер үшін шартты міндеттеменің ең жоғары сомасы шартты міндеттемені орындау туралы талап түсуі мүмкін ең ерте кезеңге жатқызылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін өтеу немесе қалпына келтіру мерзімдері бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелерді талдау келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 және одан да көп жыл	Өтеу мерзімі жоқ	Баланстық күн
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақша қаражаттары және олардың баламалары*	61,345,396	1,500,732	45,456	6,061,722	-	-	-	68,953,306
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша								
- бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	64,545,153	64,545,153
- қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	31,907,356	31,907,356
- үлестік құралдар	-	-	-	-	-	-	56,687,825	56,687,825
- қарыз құралдары	-	331,178	1,572,271	1,555,923	13,676,422	2,995,935	-	20,131,729
Клиенттерге берілген қарыздар	111,946	113,866	168,754	71,676	10,581,294	4,944,442	-	15,991,978
Инвестициялық қаржылық активтер	-	-	-	3,227,506	2,150,155	3,318,935	-	8,696,596
Өзге қаржы активтері	5,130	-	-	-	-	-	-	5,130
Барлық активтер	61,462,472	1,945,776	1,786,481	10,916,827	26,407,871	11,259,312	153,140,334	266,919,073
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	-	-	(159,040)	-	(9,846,196)	-	(50,155,972)
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	-	-	(1,888,569)	-	(1,888,569)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(10,396)	-	-	-	-	-	-	(10,396)
Барлық міндеттемелер	(40,161,132)	-	-	(159,040)	-	(11,734,765)	-	(52,054,937)
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	21,301,340	1,945,776	1,786,481	10,757,787	26,407,871	(475,453)	153,140,334	214,864,136
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	11,159,266	-	-	-	-	-	-	11,159,266

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін өтеу немесе қалпына келтіру мерзімдері бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелерді талдау келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 және одан да көп жыл	Өтеу мерзімі жоқ	Баланстық құн
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақша қаражаттары және олардың баламалары*	40,030,215	330,938	4,616,357	5,832,349	-	-	-	50,809,859
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша								
- бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	55,362,132	55,362,132
- қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	31,046,848	31,046,848
- үлестік құралдар	-	-	-	-	-	-	63,655,321	63,655,321
- қарыз құралдары	280,110	1,200,089	649,503	1,825,412	15,565,553	1,342,711	-	20,863,378
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	113,988	330,467	2,834,060	2,090,148	-	5,368,663
Инвестициялық қаржылық активтер	-	-	-	-	-	3,216,557	-	3,216,557
Өзге қаржы активтері	158,936	-	-	-	-	-	-	158,936
Барлық активтер	40,581,207	1,644,893	5,434,614	7,725,860	26,146,847	9,507,287	150,064,301	241,105,009
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	-	-	-	-	(9,781,569)	-	(49,932,305)
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	-	-	(2,344,860)	-	(2,344,860)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(545,273)	-	-	-	-	-	-	(545,273)
Барлық міндеттемелер	(40,696,009)	-	-	-	-	(12,126,429)	-	(52,822,438)
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	(114,802)	1,644,893	5,434,614	7,725,860	26,146,847	(2,619,142)	150,064,301	188,282,571
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	13,110,185	-	-	-	-	-	-	13,110,185

* Жоғарыда келтірілген кестедегі ақша қаражаттары мен олардың баламалары келісімшарт мерзімдеріне сәйкес ашылады. Осы қаражат бойынша топ балансы мен депозит балансына қатысты шамалы төмендетілмейтін қалдық сомаларын алуды қоспағанда, қосымша сомаларды мерзімінен бұрын алып қою немесе орналастыру кезінде пайыздық табысты алуға және жоғалтуға шектеулер жоқ.

18 Капиталды басқару

Топ меншікті капиталға қатысты сыртқы талаптардың объектісі болып табылмайды.

Топ меншікті капиталды жалпы капитал ретінде анықтайды. Топтың меншікті капиталды басқаруға қатысты мақсаты топтың акционерлерге табыс табу үшін үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетін қамтамасыз ету, сондай-ақ топтың инвестициялық қызметін қолдау мақсатында Меншікті капиталдың тұрақты базасын қамтамасыз ету болып табылады.

19 Сегменттер

Топтың қызметі жоғары дәрежеде интеграцияланған және 8 «операциялық сегменттер» ХКЕС (IFRS) мақсаттары үшін бірыңғай операциялық сегмент болып табылады. Топтың активтері негізінен Қазақстан Республикасында шоғырланған және топ негізінен Қазақстан Республикасында қызметті жүзеге асырудан пайда алады. Операциялық шешімдер қабылдау жөніндегі топтың жауапты тұлғасы Басқарма Төрағасы болып табылады, ол топ бойынша жалпы ақпаратты алады және талдайды.

20 Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер бойынша шарттық сомалар төмендегі кестеде келтірілген:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Шартқа сәйкес сома		
Da Vinci Emerging Technologies GP Limited	4,045,573	4,464,382
KAGF	2,978,055	3,246,878
Kazakhstan Infrastructure Fund C.V.	1,181,686	1,573,010
CITIC-Kazyna Investment Fund LP	909,120	925,300
QUEST VENTURES ASIA FUND II, L.P.	617,173	769,850
VTB Capital Innovation Fund L.P.	454,560	465,770
Falah Growth Fund LP	454,560	462,650
ADM Kazakhstan Capital Restructuring Fund CV	416,263	423,671
Kazakhstan Growth Fund	102,276	201,253
DBK Equity Fund C.V.	-	114,771
500 Startups V, L.P.	-	462,650
	11,159,266	13,110,185

Тікелей инвестициялар қорларының құрылтай шарттарына сәйкес менеджер төлем талабын шығарғаннан кейін инвестициялық сипаттағы міндеттеме сомасы төленбеген жағдайда, Холдингке санкциялар, оның ішінде сыйақы төлеуді кейінге қалдыру, пайданы бөлуді тоқтата тұру, қорларды корпоративтік басқаруға қатысу құқығынан уақытша бас тарту және Топтың үлесін тең инвесторларға және үшінші тұлғаларға мәжбүрлеп сату қолданылуы мүмкін. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топтың инвестициялық сипаттағы мерзімі өткен міндеттемелері болған жоқ.

21 Жалдау

Топ жалға алушы ретінде әрекет ететін жалдау шарттары

Топ жылжымайтын мүлікті бір жылға дейін жалға алады. Бұл жалдау қысқа мерзімді жалдау болып табылады, сондықтан топ осы жалдау шарттарына қатысты активтерді пайдалану құқығы және жалдау міндеттемелері түрінде мойындамауға шешім қабылдайды.

2023 жыл ішінде топ операциялық жалдау шарттары бойынша жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында 219,054 мың теңге (2022 жыл ішінде: 218,739 мың теңге) мөлшерінде Шығысты мойындады.

22 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру қызметтерінің нарығы даму сатысында, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру қорғаудың көптеген нысандары Қазақстанда әлі қол жетімді емес. Топтың авариялар немесе топ қызметі нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты үшінші тараптар алдындағы туындаған міндеттемелерге қатысты немесе оларға қатысты толық сақтандыру қорғанысы болмайды. Топтың тиісті сақтандыруы болмайынша, белгілі бір активтердің жоғалуы немесе бүлінуі топтың қызметі мен қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс әсер етуі мүмкін.

(б) Қазақстандағы шартты салық міндеттемелері

Қазақстан Республикасының салық жүйесі заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірмелердің және сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, көбінесе бұлыңғыр баяндалған және қарама-қайшы, бұл оларды әр түрлі салық органдарының, соның ішінде ХҚЕС стандарттарына сәйкес кірістерді, шығыстарды және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің басқа баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді екіұшты түсіндіруге мүмкіндік береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеушілер жүргізеді. Есепті кезеңдегі салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі бес күнтізбелік жыл ішінде тексерілуі мүмкін, бірақ белгілі бір жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл мән-жайлар Қазақстан Республикасында салық тәуекелдерінің басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкеп соғуы мүмкін. Топ басшылығы қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көрсетілген деп санайды. Алайда, осы ережелерді тиісті органдардың түсіндіруі басқаша болуы мүмкін және егер олар өз ұстанымдарының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

23 Байланысты тараптармен операциялар

(а) Бақылау қатынастары

Топтың бас кәсіпорны «Бәйтерек» ҰБХ АҚ болып табылады. Топты түпкілікті бақылайтын тарап Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

(б) Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен операциялар

2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін» қызметкерлердің сыйақылары « бабына енгізілген сыйақылардың жалпы мөлшері мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Басқарма Мүшелері	234,889	153,610
Директорлар кеңесінің мүшелері	49,052	29,830
Барлығы	283,941	183,440

Көрсетілген сомаларға Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне салықтарды есептемегенде қысқа мерзімді ақшалай және ақшалай емес сыйақылар кіреді.

(в) Басқа байланысты тараптармен операциялар**Үкіметпен байланысты кәсіпорындармен операциялар**

Топ Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауындағы бірқатар кәсіпорындармен жұмыс істейді. Топ Қазақстан Республикасының Үкіметімен байланысты кәсіпорындармен операциялар бойынша оңайлатылған ашуларды ұсынуға мүмкіндік беретін 24 «байланысты тараптар» ХҚЕС (IAS) беретін босатуды қолданады. Басқа байланысты тараптарға үкімет бақылайтын компаниялар, ұлттық компаниялар және ұлттық компаниялардың еншілес ұйымдары жатады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

	Бас компания		Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Барлығы
	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	мың теңге
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп											
Активтер											
Қаражат және олардың баламалары	-	-	-	-	-	-	11,593,599	-	38,073,443	15.17	49,667,042
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	64,545,153	-	-	-	-	-	-	-	64,545,153
Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	31,907,356	-	-	-	-	-	31,907,356
Өзге қаржы активтері	1,141,655	-	-	-	593,206	-	5,108	-	-	-	1,739,969

	Бас компания		Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Барлығы
	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	мың теңге
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	332,036	-	-	-	-	-	-	-	332,036
Инвестициялық қаржылық активтер	-	-	-	-	-	-	-	-	2,648,572	4.3	2,648,572
Міндеттемелер											
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(10,005,236)	7.1	-	-	-	-	-	-	(40,150,736)	0.01	(50,155,972)
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,888,569)	-	(1,888,569)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	(18,270)	-	-	-	(18,270)

	Бас компания		Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Барлығы
	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге %		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге %		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге %		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге %		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге %		мың теңге
Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп											
Пайыздық кірістер	-	-	-	-	-	-	1,956,223	-	7,309,407	-	9,265,630
Пайыздық шығыстар	(1,132,467)	-	-	-	-	-	-	-	(4,015)	-	(1,136,482)
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтермен жасалатын операциялардан түсетін таза кіріс	-	-	1,092,032	-	(1,794,984)	-	-	-	-	-	(702,952)
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	(39,954)	-	(39,954)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан бастапқы тану кезінде дисконтқа байланысты кірістер	-	-	-	-	-	-	-	-	(52,261)	-	(52,261)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	-	-	-	-	(219,638)	-	-	-	(219,638)
Мемлекеттік субсидияның амортизациясы									(223,942)		(223,942)
Өзге де (шығыстар)/кірістер	(57,833)	-	-	-	-	-	5,108	-		-	(52,725)

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

	Бас компания		Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Барлығы
	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	мың теңге
2022 жылғы											
31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп											
Активтер											
Қаражат және олардың баламалары	-	-	-	-	-	-	-	-	1,003,896	15.8	1,003,896
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша											
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	55,362,132	-	-	-	-	-	-	-	55,362,132
Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	31,046,848	-	-	-	-	-	31,046,848
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	516,914	10.0	3,282	-	-	-	520,196
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	383,532	12	-	-	-	-	-	-	383,532
Инвестициялық қаржылық активтер	-	-	-	-	-	-	-	-	400,953	6.5	400,953
Міндеттемелер											
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(9,781,569)	7.1	-	-	-	-	-	-	(40,150,736)	-	49,932,305)
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,344,860)	-	(2,344,860)
Басқа міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	(18,248)	-	-	-	(18,248)

	Бас компания		Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Барлығы
	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі, мың теңге	%	мың теңге
Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп											
Пайыздық кірістер	-	-	-	-	-	-	38,799	-	466,141	-	504,940
Пайыздық шығыстар	(1,108,932)	-	-	-	-	-	(4,896)	-	(4,015)	-	(1,117,843)
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтермен жасалатын операциялардан түсетін таза кіріс	-	-	1,571,520	-	(427,554)	-	52,539	-	-	-	1,196,505
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда	-	-	-	-	-	-	-	-	33,227	-	33,227
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	-	-	-	-	(218,739)	-	-	-	(218,739)
Мемлекеттік субсидияның амортизациясы	-	-	-	-	-	-	-	-	(142,348)	-	(142,348)

Байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтардың көпшілігі бір жыл ішінде өтелуге жатады. Байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар бойынша қамтамасыз ету жоқ.

24 Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жағдайында міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Дегенмен, бар белгісіздіктер мен бағалаудың субъективтілігіне байланысты әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау мүмкін болатын құн ретінде қарастырылмауы керек.

Белсенді нарықта айналыстағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Топ бағалаудың басқа әдістерін қолдана отырып, топтың барлық басқа қаржы құралдарының әділ құнын анықтайды. Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операцияның бағасын көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Топ стандартты және қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін кеңінен танылған бағалау модельдерін пайдаланады, мысалы, пайыздық және валюталық своптар, тек Жалпыға қол жетімді нарықтық деректерді пайдаланады және басшылықтың пікірлері мен бағалауларын қажет етпейді. Бақыланатын баға ұсыныстары мен модельдердің бастапқы деректері әдетте нарықта айналымдағы борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржада айналымдағы туынды құралдар және пайыздық своптар сияқты қарапайым биржадан тыс қаржы құралдары үшін қол жетімді.

Жеке капитал қорларына инвестициялау сияқты күрделі құралдар үшін топ жылдық аудиттелген қаржылық есептілікті және бағалаудың өзіндік модельдерін қолданатын негізгі инвестициялық қорлар басшылығының аудиттелмеген тоқсандық есептерін пайдаланады. 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жеке капитал қорларына салынған инвестициялардың әділ құнын анықтау үшін топ өзінің бағалау үлгілерін пайдаланатын тәуелсіз бағалау компаниясын пайдаланады. Осы модельдерде қолданылатын кейбір немесе барлық маңызды деректер жалпыға қол жетімді нарықтық деректер болмауы мүмкін және нарықтық баға белгілеулерден немесе ставкалардан немесе пайымдаулар негізінде қалыптасқан бағалардан туындауы мүмкін. Бағалануы бақыланбайтын нарықтық деректерді пайдалануға негізделген құралдардың мысалы белсенді нарық жоқ үлестік бағалы қағаздар болуы мүмкін.

(a) Бухгалтерлік есептің жіктелуі және әділ құны

Келесі кесте 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары		Өзгерістері басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері		Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Барлық баланстық құн	Әділ құн
	Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері		көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері				
мың теңге							
2023 жылғы 31 желтоқсан							
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері							
Қарыз құралдары	20,204,801	-	430,751	-	20,635,552	20,635,552	
Үлестік құралдар	153,140,334	-	-	-	153,140,334	153,140,334	
	173,345,135	-	430,751	-	173,775,886	173,775,886	
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері							
Қаражат және олардың баламалары	-	68,953,306	-	-	68,953,306	68,972,580	
Борыштық бағалы қағаздар	-	8,192,773	-	-	8,192,773	8,408,979	
Клиенттерге берілген қарыздар	-	15,991,978	-	-	15,991,978	15,991,978	
Өзге қаржы активтері	-	5,130	-	-	5,130	5,130	
	-	93,143,187	-	-	93,143,187	93,378,667	
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	50,155,972	50,155,972	49,996,932	
Басқа міндеттемелер	-	-	-	10,396	10,396	10,396	
	-	-	-	50,166,368	50,166,368	50,007,328	

Келесі кесте 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары		Өзгерістері басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері		Амортизациялан ған құн бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Барлық баланстық құн	Әділ құн
мың теңге							
2022 жылғы 31 желтоқсан							
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері							
Қарыз құралдары	21,280,578	-	400,953	-	-	21,681,531	21,681,531
Үлестік құралдар	150,064,301	-	-	-	-	150,064,301	150,064,301
	171,344,879	-	400,953	-	-	171,745,832	171,745,832
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері							
Қаражат және олардың баламалары	-	50,809,859	-	-	-	50,809,859	50,809,859
Борыштық бағалы қағаздар	-	2,398,404	-	-	-	2,398,404	2,757,124
Клиенттерге берілген қарыздар	-	5,368,663	-	-	-	5,368,663	5,368,663
Өзге қаржы активтері	-	158,936	-	-	-	158,936	158,936
	-	58,735,862	-	-	-	58,735,862	59,094,582
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	49,932,305	49,932,305	48,987,569	48,987,569
Басқа міндеттемелер	-	-	-	545,273	545,273	545,273	545,273
	-	-	-	50,477,578	50,477,578	49,532,842	49,532,842

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Топ көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығын ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі иерархиясын пайдалана отырып, әділ құнды бағалайды:

- 1 деңгей: бірдей қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген).
- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға ұсыныстарынан басқа деректер тікелей (яғни баға ұсыныстары) немесе жанама түрде (яғни баға ұсыныстарынан алынған деректер) қол жетімді. Бұл санат мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдарды қамтиды: ұқсас құралдар үшін белсенді нарықтардағы нарықтық баға белгілеулер, Белсенді ретінде қарастырылмайтын нарықтардағы ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулер немесе барлық пайдаланылатын деректер тікелей немесе жанама түрде бақыланатын нарықтық деректерге негізделетін бағалаудың басқа әдістері.
- 3-деңгей: қол жетімді емес деректер. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар кіреді, мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға айтарлықтай әсер етеді. Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға қатысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

Топтың әділ құнды анықтауға қатысты ішкі бақылау жүйесі бар. Бұл жүйе қаржы директорына тікелей есеп беретін және сату мен инвестициялық операциялардың нәтижелерін тәуелсіз растауға, сондай-ақ әділ құнды Елеулі бағалауға жауапты сертификатталған бағалаушының тәуелсіз бағалауды тартуын қамтиды. Арнайы бақылауға мыналар кіреді:

- байқалған бағаны растау;
- жаңа модельдер мен модельдегі өзгерістерді мақұлдау процесі және процесі;
- нарықтық мәмілелермен салыстырғанда ретроспективті деректерге тоқсан сайынғы жіктеу және тестілеу модельдері;
- Елеулі бақыланбайтын деректерге шолу, өткен кезеңмен салыстырғанда 3-деңгейдегі құралдардың әділ құнын бағалаудағы түзетулер мен елеулі өзгерістерді бағалау.

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1 деңгей	2-деңгей	3 деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша				
- Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	64,545,153	64,545,153
- Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	31,907,356	31,907,356
- Үлестік құралдар	-	-	56,687,825	56,687,825
- Қарыздық қаржы құралдары	-	-	20,131,729	20,131,729
Қарыз құралдары	430,751	-	73,072	503,823
	430,751	-	173,345,135	173,775,886

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1 деңгей	2-деңгей	3 деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша				
- Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	55,362,132	55,362,132
- Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	31,046,848	31,046,848
- Үлестік құралдар	-	-	63,655,321	63,655,321
- Қарыздық қаржы құралдары	-	-	20,863,378	20,863,378
Қарыз құралдары	400,953	-	417,200	818,153
	400,953	-	171,344,879	171,745,832

Келесі кестеде әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін салыстыру берілген:

мың теңге	Бірлескен кәсіпорындар	Қауымдастырылған кәсіпорындар	Басқа қаржы активтері (үлестік)	Басқа да борыштық қаржы активтері	Қарыз құралдары	Әділ құн бойынша бағаланатын активтердің барлығы
Кезең басындағы қалдық	55,362,132	31,046,848	63,655,321	20,863,378	417,200	171,344,879
Пайда немесе залал құрамында көрсетілетін активтермен жасалатын операциялардан түскен таза кіріс	1,092,032	(1,794,984)	1,712,297	785,917	-	1,795,262
Сатып алу	8,090,989	4,601,014	4,189,146	7,500,000	-	24,381,149
Жұмсалуды	-	(1,945,522)	(12,868,939)	(9,017,566)	(344,128)	(24,176,155)
Кезең соңындағы қалдық	64,545,153	31,907,356	56,687,825	20,131,729	73,072	173,345,135

Келесі кестеде әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін салыстыру берілген:

мың теңге	Бірлескен кәсіпорын- дар	Қауымдаст ырылған кәсіпорын- дар	Басқа қаржы активтері (үлестік)	Басқа да борыштық қаржы активтері	Қарыз құралдары	Әділ құн бойынша бағалана- тын активтердің барлығы
Кезең басындағы қалдық	52,486,753	31,494,552	54,442,700	27,105,977	386,789	165,916,771
Пайда немесе залал құрамында көрсетілетін активтермен жасалатын операциялардан түскен таза кіріс	1,571,520	458,464	7,088,387	3,260,149	43,054	12,421,574
Сатып алу	1,303,859	1,410,004	2,236,385	2,201,000	-	7,151,248
Жұмсалуды	-	(2,316,172)	(112,151)	(11,703,748)	(12,643)	(14,144,714)
Кезең соңындағы қалдық	55,362,132	31,046,848	63,655,321	20,863,378	417,200	171,344,879

3-деңгейге жатқызылған үлестік құралдарға топтың инвестициялары инвестициялық қорларға салымдарды қамтиды. Бұл қорлар, ең алдымен, өтпелі экономикасы бар елдердің (негізінен Қазақстанда) компанияларының қарапайым акцияларын сатып алу арқылы жеке акционерлік капиталға инвестициялайды. Осы инвестициялық қорларға салынған инвестициялардың әділ құнын анықтау үшін топ 2023 жылдың 31 желтоқсанында және 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде тәуелсіз бағалаушыны тартты. Бағалаушы қолданған тәсіл әр қордың меншігіндегі базалық портфельдік инвестициялардың (Бизнестің) әділ құнын бағалауды, содан кейін осы бизнестің құнындағы топтың үлесін есептеуді қамтиды. Кросс-тексеру ретінде бағалаушы сонымен қатар қорлардың әрқайсысының есептілігінде ұсынылған инвестициялардың әділ құнына талдау жүргізеді және бағаланған әділ құн мен қорларды басқару компаниялары ұсынған әділ құн арасындағы айтарлықтай айырмашылықтардың негізін бағалайды.

Бағалаушы қарастырылып отырған Бизнестің сипатына, нарықтағы салыстырмалы объектілердің қол жетімділігіне және компанияның өмірлік циклінің сатысына байланысты базалық портфельдік инвестициялардың құнын бағалау үшін бірқатар бағалау әдістерін қолданады.

Келесі кестеде инвестициялық қорлардың меншігіндегі ең маңызды портфельдік инвестициялар, деректерді бағалау үшін қолданылатын бағалау әдісі көрсетілген Портфельдік Инвестициялар, және бағалаушының әділ құнын бағалаудың негізгі болжамдардағы өзгерістерге сезімталдығы.

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған жеке капитал қорларының портфеліне енгізілген ең маңызды компанияларды бағалау үшін жыл соңындағы жағдай бойынша пайдаланылған Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат, сондай-ақ топ негізді мүмкін деп санайтын бақыланбайтын деректердің өзгеруіне сезімталдықты талдау берілген есепті күндегі жағдай бойынша барлық басқа айнымалы көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып.

Құрал түрі	Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Топ үлесінің әділ құны мың теңге	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Топ бойынша мәндер ауқымы	Елеулі бақыланбайтын деректердің өзгеруінің әсері
	Көлік және логистика	78,683,847	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары, опцион және таза активтердің түзетілген құны	EBITDA рентабельділігі	14.59%-24.12%	EBITDA кірістілігі артқан жағдайда, инвестицияның болжамды әділ құны артады
	Ауыл шаруашылығы	17,635,896	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	10.08%-22.24%	Дисконт мөлшерлемесі өскен жағдайда инвестицияның бағаланған әділ құны төмендейді
	Өндіріс	15,510,119	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	17.64%	EBITDA кірістілігі артқан жағдайда, инвестицияның болжамды әділ құны артады
	Баламалы энергия	13,609,874	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	66.38%	EBITDA кірістілігі артқан жағдайда, инвестицияның болжамды әділ құны артады
	Венчурлық қаржыландыру	10,267,263	Таза активтердің түзетілген құны	Таза активтердің құнын түзету	-	Таза активтердің құны өскен жағдайда инвестициялардың әділ құны артады
	Энергетика	8,691,865	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	21.00%	EBITDA рентабельділігі артып, кірістің өсуі жағдайында инвестицияның бағаланған әділ құны артады
	Медициналық диагностика	2,356,387	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі; Кірістің өсуі	-	EBITDA рентабельділігі артып, кірістің өсуі жағдайында инвестицияның бағаланған әділ құны артады
	Білім	2,937,641	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	50.28%	EBITDA рентабельділігі артып, кірістің өсуі жағдайында инвестицияның бағаланған әділ құны артады
Белгіленбейтін үлестік құралдар	Ойын-сауық индустриясы	1,989,006	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	14.15%	EBITDA кірістілігі артқан жағдайда, инвестицияның болжамды әділ құны артады
	Басқалар	1,458,436				
Қарыз құралдары Барлығы	Борыштық	20,131,729	Шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары	Несиелік тәуекел үшін Маржа	1.05%-9.60%	Несиелік тәуекел жоғарылаған жағдайда инвестициялардың әділ құны төмендейді
		<u>173,272,063</u>				

Келесі кестеде 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған жеке капитал қорларының портфеліне енгізілген ең маңызды компанияларды бағалау үшін жыл соңындағы жағдай бойынша пайдаланылған Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат, сондай-ақ топ негізді мүмкін деп санайтын бақыланбайтын деректердің өзгеруіне сезімталдықты талдау берілген есепті күндегі жағдай бойынша барлық басқа айнымалы көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып.

Құрал түрі	Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Топ үлесінің әділ құны мың теңге	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Топ бойынша мәндер ауқымы	Елеулі бақыланбайтын деректердің өзгеруінің әсері
	Көлік және логистика	70,037,390	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	10.97%-40.1%	EBITDA кірістілігі артқан жағдайда, инвестицияның болжамды әділ құны артады
	Энергетика	24,501,299	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	3.64%-4%	Дисконт мөлшерлемесі өскен жағдайда инвестицияның бағаланған әділ құны төмендейді
	Ауыл шаруашылығы	20,195,189	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	20.3%-27%	EBITDA кірістілігі артқан жағдайда, инвестицияның болжамды әділ құны артады
	Баламалы энергия	12,512,943	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	28.5%-83.06%	EBITDA кірістілігі артқан жағдайда, инвестицияның болжамды әділ құны артады
	Венчурлық қаржыландыру	9,718,744	Таза активтердің түзетілген құны	Таза активтердің құнын түзету	-	Таза активтердің құны өскен жағдайда инвестициялардың әділ құны артады
	Өндіріс	6,631,723	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	18%	EBITDA рентабельділігі артып, кірістің өсуі жағдайында инвестицияның бағаланған әділ құны артады
	Білім	2,224,571	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	15.8%	EBITDA рентабельділігі артып, кірістің өсуі жағдайында инвестицияның бағаланған әділ құны артады
	Ойын-сауық индустриясы	1,171,171	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	22.7%	EBITDA рентабельділігі артып, кірістің өсуі жағдайында инвестицияның бағаланған әділ құны артады
Белгіленбейтін үлестік құралдар	Медициналық диагностика	611,519	Табыс тәсілі, дисконтталған ақша ағындары	EBITDA рентабельділігі	18%	EBITDA кірістілігі артқан жағдайда, инвестицияның болжамды әділ құны артады
	Басқалар	2,459,752				
Қарыз құралдары		20,863,378	Шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары	Несиелік тәуекел үшін Маржа	0.8% – 10.3%	Несиелік тәуекел жоғарылаған жағдайда инвестициялардың әділ құны төмендейді
Барлығы		170,927,679				

Топ әділ құнды бағалау барабар деп санаса да, әртүрлі әдістер мен пайымдауларды қолдану әділ құнды әртүрлі бағалауға әкелуі мүмкін. 3-деңгейге жатқызылған құралдардың әділ құнын есептеу кезінде пайдаланылған бір немесе одан да көп болжамдарды ықтимал балама болжамдарға ауыстыру 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша есеп айырысу нәтижелеріне мынадай әсер етуі мүмкін:

мың теңге	Әсер ету		Әсер ету	
	2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн		2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн	
	Қолайлы	Қолайсыз	Қолайлы	Қолайсыз
Белгіленбейтін үлестік құралдар				
Көлік және логистика	7,928,006	(6,355,286)	5,577,002	(3,080,529)
Энергетика	1,350,922	(1,152,270)	421,742	(408,267)
Ауыл шаруашылығы	1,178,779	(1,035,579)	592,784	(134,771)
Баламалы энергия	999,341	(852,894)	718,964	(626,739)
Өндіріс	1,788,570	(1,735,874)	2,845,390	(2,615,845)
Венчурлық қаржыландыру	513,363	(513,363)	476,412	(476,412)
Ойын-сауық индустриясы	99,450	(99,450)	114,287	(104,176)
Білім	269,330	(232,421)	223,707	(191,942)
Медициналық диагностика	4,567	(4,389)	4,628	(4,413)
Қарыз құралдары	417,846	(401,943)	56,591	(193,721)
Барлығы	14,550,174	(12,383,469)	11,031,507	(7,836,815)

Ықтимал балама болжамдарды пайдалану кезінде туындайтын қолайлы және қолайсыз әсер модель мәндерін қайта қарау арқылы есептеледі:

- пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар үшін: дисконттау мөлшерлемесінің 1-ге төмендеуі және ұлғаюы%;
- пайда мен залал арқылы бағаланатын үлестік құралдар үшін дисконттау мөлшерлемесінің 1% төмендеуі және ұлғаюы;
- венчурлық қаржыландыру үшін таза активтердің құнын 5 % түзету;
- өндіріс саласының пайдасы мен шығыны арқылы бағаланатын инвестициялар үшін:
 - капиталдың орташа өлшенген мөлшерлемесін 1 % азайту немесе ұлғайту;
 - табыстың өсу қарқынының 5% - ға төмендеуі және ұлғаюы.

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына талдау ұсынылған:

мың теңге	2-деңгей	Әділ құнның жиыны	Барлығы баланстық құн
Активтер			
Қаражат және олардың баламалары	68,972,580	68,972,580	68,953,306
Клиенттерге берілген қарыздар	15,991,978	15,991,978	15,991,978
Инвестициялық қаржылық активтер	8,408,979	8,408,979	8,192,773
Өзге қаржы активтері	5,130	5,130	5,130
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(50,155,972)	(50,155,972)	(50,155,972)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(10,396)	(10,396)	(10,396)

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына талдау ұсынылған:

мың теңге	2-деңгей	Әділ құнның жиыны	Барлығы баланстық құн
Активтер			
Қаражат және олардың баламалары	50,809,859	50,809,859	50,809,859
Клиенттерге берілген қарыздар	5,368,663	5,368,663	5,368,663
Инвестициялық қаржылық активтер	2,757,124	2,757,124	2,398,404
Өзге қаржы активтері	158,936	158,936	158,936
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(48,987,569)	(48,987,569)	(49,932,305)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(545,273)	(545,273)	(545,273)

25 Басқа операциялар

2023 жылғы 5 желтоқсанда топ жалпы құны 286,000,000 АҚШ долларына «АрселорМиттал Теміртау» және «НГТ Холдинг» акционерлік қоғамдарының акцияларының 100% пакетін сатып алды. Топ оларды QSG Holding Limited бағасымен иеліктен шығаруды (сатуды) жүзеге асырды. Иеліктен шығару (сату) құны сатып алу құнына тең болды. Акцияларды сатып алу-сату бір ай ішінде болды және іс жүзінде топ делдал (агент) ретінде әрекет етті.

26 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2023 жылғы 31 желтоқсаннан бастап және осы шоғырландырылған қаржылық есептілік бекітілгенге дейінгі кезеңде топтың Қаржы-шаруашылық қызметінде активтер мен міндеттемелер құнында елеулі өзгерістерге әкеп соққан қандай да бір оқиғалар болған жоқ.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікті 2024 жылғы «1» сәуірдегі Топ басшылығы мақұлдады.